

CvB stukken voor agenda Universiteitsraad

Overlegvergadering d.d. : 29 juni 2016
Commissievergadering : **FPB 8 juni 2016**
Agendapunt : Financieel Jaarverslag 2015
Bijgevoegde stukken : - Financieel Jaarverslag 2015
- Resultaatsanalyse

Betrokken concerndirectie: FEZ

Secretaris: Van Keulen

Portefeuillehouder: Bult

paraaf:

paraaf:

paraaf:

---

1. Status agendapunt:

Rol URaad:

- Ter informatie

---

2. Eerder behandeld in:

Naam gremium: CvB
Datum behandeling: 9 mei 2016
Naam agendapunt: Financieel Jaarverslag 2015
Conclusie toen: Het Financieel Jaarverslag 2015 is vastgesteld en wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de RvT.

---

3. Toelichting/samenvatting:

Zoals met U afgesproken ontvangt U hierbij ter informatie het concept Financieel Jaarverslag 2015. Tevens doen wij U de resultaatsanalyse 2015 toekomen.

Het Financieel Jaarverslag 2015 is opgesteld in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (RJO), waarin nadere voorschriften voor de inrichting van de jaarverslaggeving van door de minister van OCW bekostigde onderwijsinstellingen zijn opgenomen. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving, met hierin opgenomen sectorspecifieke aanvullingen en afwijkende bepalingen voor onderwijsinstelling (RJ660), van toepassing zijn.

Het Financieel Jaarverslag 2015 voldoet aan de door de minister van OCW gestelde eisen die zijn vastgelegd in het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2014. Onder de voorwaarde dat het financieel jaarverslag ongewijzigd wordt vastgesteld en goedgekeurd zullen FA en KPMG een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2015 afgeven.

Resultaat:

Het jaar 2015 is door de Universiteit Twente afgesloten met een geconsolideerd overschot van € 6,7 miljoen. Dit overschot komt hiermee beter uit dan het voor 2015 begrote tekort van € 2,4 miljoen en het in 2014 gerealiseerde tekort van € 0,5 miljoen.

Onderwijs & Onderzoek

Over 2015 behaalt het primaire proces een overschot van € 3,3 miljoen. Hiermee komt het beter uit dan het begrote tekort van € 4,2 miljoen.

De belangrijkste redenen voor het verschil t.o.v. de begroting zijn bij de faculteiten: hogere inkomsten in de vorm van tuition fees en lagere lasten voor huisvesting, door achterblijvende groei in activiteiten (University College Twente) en door een kostenbewuste bedrijfsvoering.

Het resultaat voor de instituten laat eveneens een overschot zien. Het verschil hier is met name veroorzaakt door het uitblijven van uitgaven (o.a. Living Smart Campus), het niet realiseren van stimuleringsgelden (SRO's) en het niet volledig doorsluizen van middelen. Een uitgebreide analyse van deze resultaten is besproken in het CvB-Decanenoverleg van 30 maart 2016 en het Controllersoverleg van 25 april 2016 en is als bijlage bijgevoegd.

Ondersteunende diensten

De diensten zijn met een tekort van € 0,6 miljoen lager uitgekomen dan het begrote tekort van € 0,1 miljoen. Deze ontwikkeling is toe te schrijven aan slechts ten dele gerealiseerde bezuinigingstaakstellingen.

Centrale UT-eenheid

Binnen de Centrale UT-eenheid worden de diverse centrale exploitaties verantwoord, zoals de verdeling van middelen, huisvesting, universitaire stimulering onderwijs en onderzoek, de verevening van sociale lasten en de mutaties in de diverse voorzieningen. Begroot was een overschot van € 1,9 miljoen. Het uiteindelijk resultaat is uitgekomen op een overschot van € 3,9 miljoen. Door de afkoop van de renteswaps in 2014 zijn de rentelasten in 2015 € 3,5 miljoen lager dan begroot. Van dit rentevoordeel is circa € 1 miljoen ingezet voor extra beurzen.

Gelieerde ondernemingen en minderheidsdeelnemingen

In 2015 is op de gelieerde ondernemingen en minderheidsdeelnemingen een totaal positief resultaat gerealiseerd van € 0,1 miljoen. Over 2014 was hier nog sprake van een negatief resultaat van € 5,5 miljoen, inclusief een eenmalige waardevermindering ten bedrage van € 4,4 miljoen met betrekking tot eerder gedane investeringen om ruimte verhuurbaar te maken.

Algemene maatregelen

Naar aanleiding van deze analyse zijn maatregelen genomen om strakker te sturen op het financiële resultaat en de kwaliteit van de financiële prognoses. Zo zullen concept managementrapportages vooraf met de Controllers besproken worden. Vroegtijdig in het jaar zal bij instituten geïnformeerd worden naar de status van activiteiten om tijdig te signaleren of er vertragingen zijn (b.v. in de activiteiten als SRO's). Kostenposten die een majeure impact kunnen hebben op het resultaat (zoals energie, voorziening stuwmeer verlofuren en compensatie ziektekosten) zullen gedurende het jaar strakker gemonitord en gecommuniceerd worden.

Ontwikkeling kengetallen (gebaseerd op de enkelvoudige jaarrekening):

Solvabiliteit:

Voor de *solvabiliteit 1* (eigen vermogen/totale vermogen) is intern een bandbreedte van 0,30 tot 0,40 vastgesteld met een streefwaarde van 0,35. In 2015 komt de solvabiliteit 1 met 0,36 hoger uit dan over 2014 (0,35) het geval was en is deze hiermee gelijk aan de vastgestelde streefwaarde.

De *solvabiliteit 2* ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale vermogen) is over 2015 uitgekomen op 0,39 en heeft zich eveneens licht verbeterd in vergelijking met de waarde over 2014 van 0,38.

Liquiditeit:

Voor de *current ratio* (vlottende activa/kortlopende schulden) wordt een bandbreedte aangehouden van 0,5 tot 1,5 met een streefwaarde 1,0. Aan deze streefwaarde wordt ook per eind 2015 voldaan met een ratio van 1,17 (2014: 1,10).

Voor de verdere toelichting wordt verwezen naar het Financieel Jaarverslag 2015 en de accountantsverslagen van Financial Audit en van KPMG Accountants N.V.

Het Financieel Jaarverslag is op 9 mei 2016 door het College van Bestuur vastgesteld en op 19 mei 2016 in het Audit Commissie van de Raad van Toezicht besproken.

---

4. Besluit CvB:

Het Financieel Verslag is op 9 mei 2016 door het College van Bestuur vastgesteld en op 19 mei 2016 in de Audit Commissie van de Raad van Toezicht besproken. Het Financieel Jaarverslag wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht op 29 juni 2016.

GRIFFIE URaad: (door griffie UR in te vullen)
Eerder in URaad aan de orde geweest?

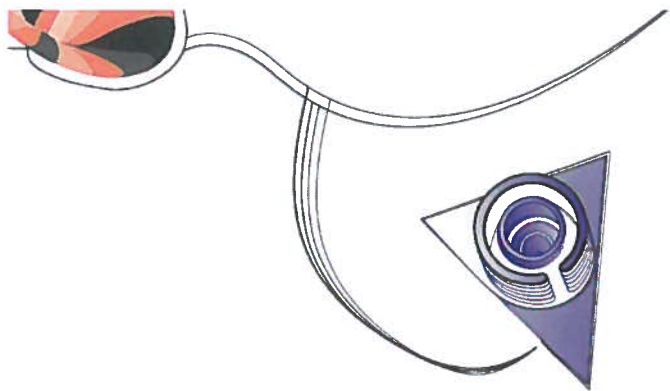
Nee.

Ja, op

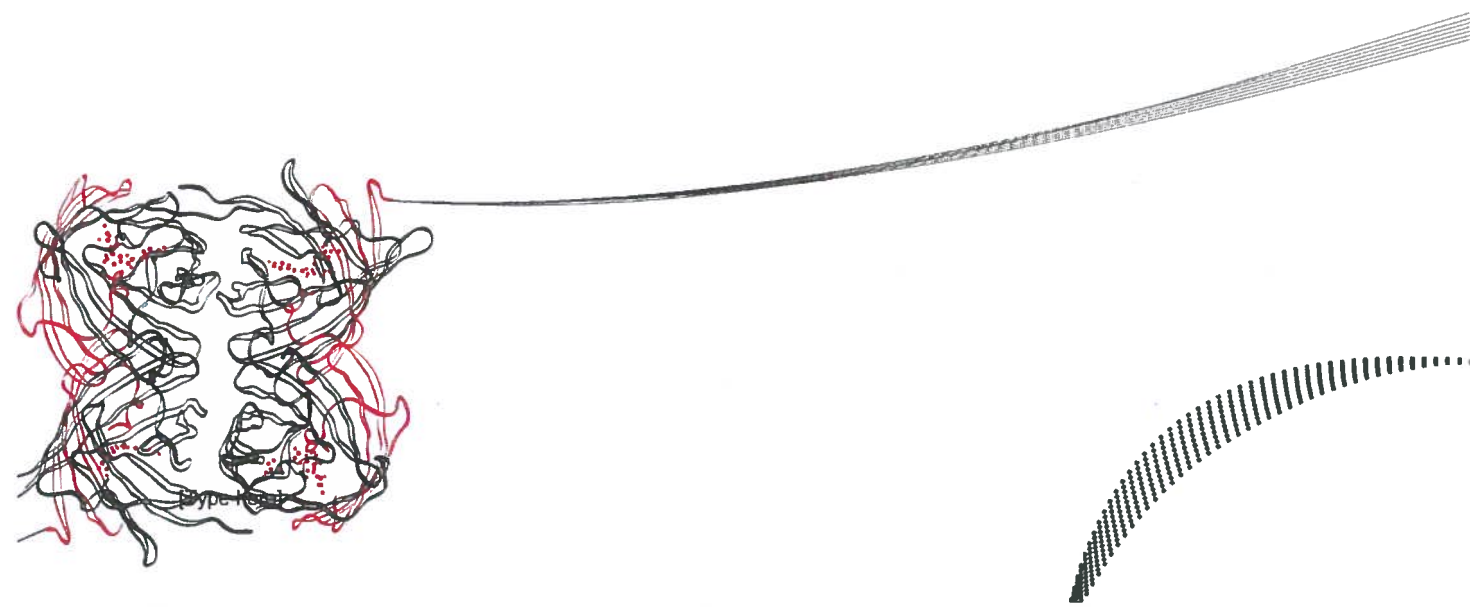
Conclusie toen:

Nadere toelichting: (Voor als presidium/griffier vindt dat één van bovengenoemde punten nadere toelichting behoeft)

FINANCIËEL JAARVERSLAG 2015 UNIVERSITEIT TWENTE

High tech, human touch. Dat is de Universiteit Twente. De plek waar talent zich het best ontplooit. Studenten en medewerkers staan centraal. Zo'n 2.900 wetenschappers en professionals zorgen samen voor baanbrekend onderzoek, relevante innovatie en inspirerend onderwijs voor bijna 10.000 studenten.

COLOFON

TELEFOON

+31 (0) 53 48 91 111

E-MAIL

info@utwente.nl

POSTADRES

Postbus 217
7500 AE Enschede

WEBSITE

www.utwente.nl

COPYRIGHT

© Universiteit Twente, Nederland.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Universiteit Twente.

INHOUDSOPGAVE

1	Financieel verslag	4
1.1	Algemeen	4
1.2	Resultaatontwikkeling	4
1.3	Ontwikkeling kengetallen	4
1.4	Bestemming van het resultaat	5
1.5	Ontwikkeling baten en lasten	5
1.6	Kasstroom en investeringen	7
1.7	Eigen vermogen / reserves	7
1.8	Deelnemingen	7
1.9	Financiering private activiteiten met publieke middelen	8
1.10	Financiering	8
1.11	Begroting 2016	10
1.12	Vijf jaren Universiteit Twente 2011-2015 (geconsolideerd)	11
2	Geconsolideerde jaarrekening 2015	13
2.1	Geconsolideerde Balans per 31 december 2015	13
2.2	Geconsolideerde Staat van Baten en Lasten over 2015	14
2.3	Geconsolideerd Kasstroomoverzicht over 2015	15
2.4	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling (geconsolideerd)	16
2.5	Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2015	27
2.6	Toelichting op de geconsolideerde Staat van Baten en Lasten over 2015	37
3	Enkelvoudige jaarrekening 2015	40
3.1	Enkelvoudige Balans per 31 december 2015	40
3.2	Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2015	41
3.3	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling (enkelvoudig)	42
3.4	Toelichting op de enkelvoudige Balans per 31 december 2015	43
3.5	Toelichting op de enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2015	51
3.6	Deelnemingen en verbonden partijen	54
3.7	WNT bezoldiging topfunctionarissen	57
4	Overige gegevens	61
4.1	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	61
4.2	Bepaling omtrent de resultaatbestemming	61
4.3	Gebeurtenissen na balansdatum	61

1 Financieel verslag

1.1 Algemeen

Het financieel jaarverslag 2015 is opgesteld in overeenstemming met de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs, inhoudende nadere voorschriften voor de inrichting van de jaarverslaggeving van door de Minister van OCW bekostigde onderwijsinstellingen.

1.2 Resultaatontwikkeling

De Universiteit Twente heeft over het jaar 2015 een positief resultaat gerealiseerd van € 6,7 miljoen ten opzichte van een negatief resultaat van € 0,5 miljoen over 2014. De belangrijkste verklaring voor deze afwijking is het feit dat in het resultaat over 2014 de éénmalige last van de afkoop van de renteswaps voor een bedrag van € 6,3 miljoen is opgenomen. Met deze afkoop zijn in het verlengde hiervan de rentelasten over 2015 ruim € 3 miljoen lager uitgekomen dan genormaliseerd over 2014 en dan begroot. Het resultaat van de aan de universiteit gelieerde ondernemingen over 2015 is nihil, terwijl er over 2014 sprake was van een resultaat van € 0,1 miljoen. Het negatieve bedrag van € 5,5 miljoen over 2014 wordt voornamelijk veroorzaakt door een éénmalige bijzondere waardevermindering van € 4,4 miljoen.

Saldo van baten en lasten (M€) geconsolideerd	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2015	2015	2014
Faculteiten	3,6	-1,3	3,0
Onderzoekinstituten	-0,3	-2,9	-0,6
Totaal primair proces	3,3	-4,2	2,4
Ondersteunende diensten	-0,6	-0,1	-0,6
Centrale UT-eenheid	3,9	1,9	3,2
Gelieerde ondernemingen en minderheidsdeelnemingen	0,1	-	-5,5
Totaal resultaat	6,7	-2,4	-0,5

Het positieve resultaat over 2015 wordt in de komende jaren onder andere ingezet om uitvoering te gaan geven aan *Vision2020*, de strategische visie van de universiteit die gericht is op het versterkt inzetten op innovatief combineren in onderzoek en onderwijs in internationale context.

1.3 Ontwikkeling kengetallen

De financiële kengetallen geven het volgende beeld:

Financiële kengetallen	Geconsolideerd		Enkelvoudig	
	Realisatie 2015	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2014
Solvabiliteit 1	0,35	0,33	0,36	0,35
Solvabiliteit 2	0,38	0,37	0,39	0,38
Liquiditeit (current ratio)	1,14	1,05	1,17	1,10
Liquiditeit (quick ratio)	1,14	1,04	1,17	1,10
Rentabiliteit	2,03	-0,32	2,11	1,60

Solvabiliteit 1 = eigen vermogen / totale vermogen

Solvabiliteit 2 = (eigen vermogen + voorzieningen) / totale vermogen

Liquiditeit (current ratio) = vlottende activa / kortlopende schulden

Liquiditeit (quick ratio) = (vlottende activa - voorraden) / kortlopende schulden

Rentabiliteit = (resultaat gewone bedrijfsvoering / totale baten gewone bedrijfsvoering) x 100%

Solvabiliteit

Voor de solvabiliteit is intern een bandbreedte vastgesteld van 0,30 tot 0,40 met een streefwaarde van 0,35. De solvabiliteit ligt iets boven de streefwaarde.

Liquiditeit

Voor de liquiditeitsratio's is een bandbreedte aangehouden van 0,5 tot 1,5 met een streefwaarde van 1,0. Aan deze streefwaarde is ook per eind 2015 voldaan.

Rentabiliteit

Gezien de doelstelling om een kostendekkende exploitatie te realiseren is de streefwaarde 0,00. De rentabiliteit is in 2015 ongewijzigd gebleven op ruim 2.

De begrippen solvabiliteit 2 en current ratio spelen een belangrijke rol in de beoordeling van het weerstandsvermogen van de universiteit.

1.4 Bestemming van het resultaat

Ingevolge artikel 2.9 lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is het positieve resultaat over het boekjaar 2015 toegevoegd aan de reserves.

1.5 Ontwikkeling baten en lasten

Baten

Ontwikkeling baten (M€)	Realisatie	Begroting	Realisatie
geconsolideerd	2015	2015	2014
Rijksbijdrage	193,5	191,1	190,8
Collegegelden	21,3	20,0	19,9
Omzet Werk voor Derden	83,2	85,1	86,0
Overige baten	18,3	13,2	17,8
Totaal van de baten	316,3	309,4	314,5

Rijksbijdrage

In het jaar 2015 is de Rijksbijdrage met € 2,7 miljoen gestegen ten opzichte van 2014.

Collegegelden

De inkomsten uit collegegelden zijn in 2015 uitgekomen op € 21,3 miljoen. Dit is een stijging van € 1,4 miljoen ten opzichte van 2014.

Door de tariefstijging van circa 2,5% stijgen de opbrengsten met € 0,5 miljoen. Daarnaast is de stijging het gevolg van de toename van het aantal niet-EER studenten.

De inkomsten uit collegegelden zijn als volgt te verdelen over wettelijk tarief en instellingstarief:

Uitsplitsing collegegelden (M€)	Realisatie	Realisatie
	2015	2014
Wettelijk tarief collegegelden	15,9	15,4
Instellingstarief collegegelden	5,4	4,5
Totaal collegegelden	21,3	19,9

Omzet Werk voor Derden

Ten aanzien van de omzet 2e en 3e geldstroom zien we een daling in de omzet van € 86,0 miljoen in 2014 naar € 83,2 miljoen in 2015. Deze daling zit voornamelijk in lagere inkomsten van de nationale overheid.

In de komende jaren zullen de projecten in opdracht van derden een belangrijk onderdeel blijven van de inkomsten. Met name in het EU-programma Horizon2020 zien wij kansen om de omzet verder te laten stijgen dan thans in de begrotingen is opgenomen.

Werk voor Derden (M€) enkelvoudig	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Totale baten	311,8	309,4	312,4	309,4	303,4	303,6
Omzet Werk voor Derden	86,0	85,1	83,2	82,6	79,9	80,4
% Totale baten	28%	28%	27%	27%	26%	26%
Dekkingsbijdrage	18,1	17,4	18,6	17,4	17,3	17,4
% Omzet Werk voor Derden	21%	20%	22%	21%	22%	22%

Overige baten

De overige opbrengsten kwamen in 2015 uit op € 18,3 miljoen (2014: € 17,8 miljoen).

In onderstaande tabel wordt een nadere specificatie gegeven:

Overige baten (M€)	geconsolideerd	Realisatie 2015	Realisatie 2014
Verhuur onroerend goed		7,5	6,2
Detachering personeel		1,0	1,1
Overige		9,8	10,5
- Cateringactiviteiten		0,6	1,1
- Subsidieregelingen, cursussen en congressen		1,3	1,4
- Bijdrage aan studentenvoorzieningen		0,6	0,6
- Doorberekende energie		0,9	0,9
- Dienstverlening, doelsubsidie, leermiddelen		6,4	6,5
Totaal overige baten		18,3	17,8

Stijging verhuur onroerend goed betreft voornamelijk verhuur en servicekosten van gelieerde ondernemingen.

Lasten

Ontwikkeling lasten (M€) geconsolideerd	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Personele lasten	198,6	205,3	193,0
Afschrijvingen	24,3	21,6	27,6
Huisvestingslasten	22,2	22,8	23,2
Overige lasten	63,6	57,7	61,0
Totaal van de lasten	308,7	307,4	304,8

Personele lasten

De stijging in de personele lasten van € 5,6 miljoen betreft o.a. inzet van personeel niet in loondienst (€ 2,1 miljoen) en dotaties/vrijval aan diverse personele voorzieningen (€ 2,5 miljoen).

De stijging in de salarislaster is nagenoeg gecompenseerd door lagere pensioenpremies.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn in 2015 € 3,3 miljoen lager dan in 2014. Dit verschil betreft grotendeels een in 2014 opgenomen bijzondere waardevermindering van materiële vaste activa van € 4,4 miljoen binnen de gelieerde onderneming Holding Technopolis Twente B.V.

Huisvesting

De huisvestingslasten zijn licht gedaald ten opzichte van 2014. De huren en onderhoudskosten zijn licht gestegen, terwijl de energiekosten en overige huisvestingslasten lager waren dan in 2014.

Overige lasten

Bij de overige lasten waren de kosten voor aanschaf van inventaris en apparatuur € 2,9 miljoen lager dan in 2014. De uitgaven voor beurzen waren € 0,9 miljoen hoger en de dotatie respectievelijk vrijval overige voorzieningen bedroeg € 1,5 miljoen (2014: € -2,8 miljoen).

Financiële baten en lasten

Ontwikkeling rente (M€) geconsolideerd	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Rentebaten	0,2	0	0,4
Rentelasten	-1,4	-4,4	-11,1
Saldo rente	-1,2	-4,4	-10,7

Het College van Bestuur heeft eind 2014 besloten om de variabele rente op de lopende leningen om te zetten in vaste rente. Als gevolg hiervan is de derivatenportefeuille voortijdig beëindigd. De afkoop hiervan ad € 6,3 miljoen is volledig verantwoord in het resultaat over 2014.

1.6 Kasstroom en investeringen

Kasstroomoverzicht (M€) geconsolideerd	Realisatie 2015	Realisatie 2014
Operationele activiteiten	37,9	25,2
Investeringsactiviteiten	-11,3	-5,8
Financierings- en overige activiteiten	-6,1	-7,3
Overige balansmutaties	0,0	0,0
Toename van de kasstroom	20,5	12,1

1.7 Eigen vermogen / reserves

Financieringsstructuur (M€) geconsolideerd	Realisatie 2015		Realisatie 2014	
Eigen vermogen	155,6	35%	148,9	33%
Voorzieningen	15,7	4%	14,8	3%
Schulden	274,8	61%	281,0	64%
Totaal financieringsstructuur	446,1	100%	444,7	100%

De Staat van Baten en Lasten sluit met een overschot van € 6,7 miljoen. Het overschot is in toegevoegd aan het eigen vermogen. Ultimo 2015 bedroeg het eigen vermogen € 155,6 miljoen, waarvan € 7,8 betrekking heeft op geconsolideerde rechtspersonen. De voorzieningen bestaan voornamelijk uit voorzieningen voor personeelsaangelegenheden en milieurisico's in verband met renovatie van vastgoed.

1.8 Deelnemingen

De Universiteit Twente is ook in 2014 weer uitgeroepen tot beste Nederlandse universiteit op het gebied van valorisatie. Dit betekent dat de universiteit uitstekend in staat is wetenschappelijke kennis te vertalen voor maatschappelijk en economisch nut. Dit is naast onderwijs en onderzoek één van de kerntaken van universiteiten.

De universiteit investeert in de toekomst en blijft onverkort investeren in kennis en herstructurering en versterking van de economie. Hierdoor worden via innovatieve en creatieve concepten ontwikkelingen mogelijk, zoals de realisatie van het centrum voor innovatieve bedrijven The Gallery op de campus.

Daarnaast wordt de samenwerking met derden steeds intensiever. De universiteit stimuleert ondernemerschap door regio breed het projectmatig werken te versterken en financieringsmogelijkheden te verbeteren. Het Business Development Team van de universiteit en daarnaast Kennispark Twente, waarin de universiteit in een brede samenwerking haar valorisatie-activiteiten heeft ingebracht, zijn sterke motoren voor deze ondernemende activiteiten van de universiteit. Ze ondersteunen de universiteit met de realisatie van regionale economische groeidoelstellingen die worden uitgedrukt in de creatie van opbrengsten, banen en investeringen. De infrastructuur voor het stimuleren van ondernemerschap is daarmee gelegd. Voor startende ondernemers zijn de middelen, kennis en infrastructuur op en rondom de campus zeer toegankelijk.

Holding Technopolis Twente B.V. (HTT B.V.) is voor het begeleiden van de valoriserende activiteiten het verlengstuk van de universiteit. HTT B.V. heeft hiervoor geen eigen valorisatiebeleid, maar beheert de bestaande eigendommen namens de universiteit en wordt als valorisatiemiddel gebruikt. Uitgangspunt daarbij is dat vooral in de regio mogelijkheden worden gecreëerd voor het kunnen starten van ondernemingen en het creëren van groei van de werkgelegenheid.

Door de groei in deelnemingen van HTT B.V is in 2015 een governance structuur ingericht die goed aansluit bij de organisatie en activiteiten van HTT B.V., waarbij er een goed evenwicht is tussen de belangen van de diverse stakeholders. HTT B.V. heeft voor de jaren 2016-2019 een beleidsplan opgesteld waarin een aantal beleidsuitgangspunten is geformuleerd die de basis vormen voor de door HTT B.V. te hanteren strategie voor de komende jaren.

Het aantal deelnemingen van HTT B.V. is in 2015 gegroeid naar totaal 47. De oorspronkelijke deelnemingen betroffen vooral deelnemingen waarin vastgoed van de universiteit werd ondergebracht, en in een aantal gevallen geëxploiteerd. Dit is de laatste jaren uitgebreid met een groot aantal deelnemingen met een sterk valoriserend karakter en fondsen die in valoriserende ondernemingen deelnemen. Het exploitatieresultaat van HTT en al haar deelnemingen bedraagt € 0,2 miljoen. Een overzicht van de deelnemingen is in paragraaf 4.1 opgenomen.

1.9 Financiering private activiteiten met publieke middelen

Als private activiteiten worden aangemerkt die activiteiten die geen rechtstreekse relatie hebben met de kernactiviteiten van de universiteit. Tot de kernactiviteiten van de universiteit behoren onderwijs en onderzoek, alsmede kennisvalorisatie en activiteiten ten behoeve van de universitaire gemeenschap in ruime zin. Inzet van restcapaciteit van personeel wordt niet aangemerkt als een private activiteit. Immers, als eenmaal de keuze is gemaakt voor een bepaalde wijze van organiseren, is de inzet van deze restcapaciteit geen doel op zich, maar een afgeleide van de situatie. Het rendabel maken van de restcapaciteit – tegen de integrale kostprijs – wordt niet gezien als een private activiteit.

1.10 Financiering

De universiteit heeft voor de financiering van het vastgoed een financieringsovereenkomst met het Ministerie van Financiën afgesloten. De faciliteit bestaat oorspronkelijk uit een 30-jarige lening ad € 150 miljoen en een rekening-courant krediet ad € 21 miljoen. De restant hoofdsom van de lening bedroeg eind 2015 € 128,9 miljoen, waarvan € 5,3 miljoen een aflossing binnen 1 jaar betreft en als kortlopende schuld in de balans gepresenteerd is.

Naast deze kredietfaciliteit heeft de universiteit ook een vastrentende lening bij de ASN bank met een restant hoofdsom van € 0,6 miljoen ultimo 2015. Dit bedrag wordt binnen 1 jaar afgelost en als kortlopende schuld in de balans gepresenteerd.

Het totaal van de lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt per jaareinde 2015 € 3,1 miljoen (2014 € 3,3 miljoen).

Opgenomen leningen kredietinstellingen per 31 december (M€) totaal lang- en kortlopend	2015	2014
Ministerie van Financiën	128,9	134,2
ASN	0,6	2,4
Bank Nederlandse Gemeenten	3,1	3,3
Totaal leningen kredietinstellingen	132,6	139,9

Vanwege de lage kapitaalmarktrente zijn de variabel rentende leningen afgesloten bij het Ministerie van Financiën begin 2015 omgezet in een vaste rente.

Beleid en uitvoering

De randvoorwaarden voor het beleid en de processen van sturen, beheersen en bewaken van de financiële positie en geldstromen van de Universiteit Twente zijn vastgelegd in een door het College van Bestuur op 10 juni 2014 vastgestelde en door de Raad van Toezicht goedgekeurde treasury statuut. De uitgezette en opgenomen gelden zijn in overeenstemming met de "Regeling beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek 2010". De universiteit hanteert in haar treasury statuut een tweetal normen teneinde de renterisico's te kunnen beheersen. Hiermee wordt voorkomen dat er zowel op korte termijn als op lange termijn (te) grote fluctuaties in de rentelasten zullen ontstaan. Ten aanzien van de korte termijn risicopositie wordt een kasgeldlimiet bepaald en gehanteerd en ten aanzien van de lange termijn risicopositie wordt een renterisiconorm bepaald en gehanteerd.

Kasgeldlimiet 2015

De kasgeldlimiet is een sturings- en verantwoordingsinstrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. Als grondslag van de toegestane omvang van de kasgeldlimiet wordt de omvang van de jaarbegroting per 1 januari aangehouden. De omvang van de kasgeldlimiet is in het treasury statuut van de universiteit bepaald op 20%. Dit percentage is ontleend aan de wet Fido. Ten slotte wordt het berekende bedrag getoetst aan de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet. Indien de werkelijke omvang lager is dan de toegestane omvang, is er sprake van ruimte. Indien de werkelijke omvang hoger is, dan is er sprake van overschrijding.

De vlottende kort gefinancierde schuld is in 2015 als volgt bepaald:

Kortlopende variabel rentende leningen 2015 (M€)		Stand ultimo			
		Q1/2015	Q2/2015	Q3/2015	Q4/2015
MinFin - variabel 3 maands Euribor	a				
Swaps	b				
Vlottende kort gefinancierde schuld	c=a-b	0	0	0	0
Kasgeldlimiet 2015 (M€)					
Omvang begroting 2015	d	309	309	309	309
Toegestane kasgeldlimiet: % grondslag	e	20%	20%	20%	20%
Toegestane kasgeldlimiet: bedrag	f=d*e	62	62	62	62
Vlottende kort gefinancierde schuld	c	0	0	0	0
Tegoeden in rekening courant	g	11	16	25	78
Overige uitstaande middelen	h	75	90	80	25
Totale netto vlottende schuld	i=c-g-h	-86	-106	-105	-103
Toegestane kasgeldlimiet	f	62	62	62	62
Ruimte	j=f-i	148	168	167	165

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de universiteit binnen de toegestane kasgeldlimiet blijft.

Renterisiconorm 2015

De renterisiconorm heeft als doel het renterisico op de vaste schuld te beperken. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld, waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. In het treasury statuut van de universiteit is het percentage dat jaarlijks maximaal mag worden gefinancierd c.q. waarvan de rente mag worden aangepast vastgesteld op 20%.

Renterisico op de vaste schuld (M€)		2014	2015	2016	2017	2018
Renteherziening op vaste schuld o/g	a					
Renteherziening op vaste schuld u/g	b					
Renteherziening op vaste schuld	c=a-b	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nieuw aangetrokken schuld	d					
Nieuw uitgezette lange leningen	e					
Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	f=d-e	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Betaalde aflossingen	g	7,0	7,1	5,9	5,3	5,3
Herfinanciering	h=laagste f/g					
Renterisico op de vaste schuld	i	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vaste schuld per 1 januari	j	79,2	2,4	129,4	123,6	118,4
Vastgesteld %	k	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	l=j*k	15,8	0,5	25,9	24,7	23,7
Renterisico op de vaste schuld	m=i					
Ruimte	n=l-m	15,8	0,5	25,9	24,7	23,7

De berekende renterisiconorm en ruimte zijn een afgeleide van de vaste schuld per 1 januari. Door de omzetting in 2015 van de variabel rentende leningen in leningen met een vaste rente stijgt de vaste schuld vanaf 1 januari 2016.

Uit bovenstaande opstelling blijkt dat in 2015 is voldaan aan de vastgestelde renterisiconorm.

1.11 Begroting 2016

Voor het begrotingsjaar 2016 wordt een tekort van € 2,5 miljoen voorzien. In onderstaande tabel is weergegeven hoe de begroting 2016 zich verhoudt tot de realisatie van de jaren 2014 en 2015.

Resultaat na belastingen (M€)	Begroting	Realisatie	Realisatie
enkelvoudig	2016	2015	2014
Rijksbijdragen	192,7	193,5	190,8
College, cursus, les- en examengelden	20,6	21,3	19,9
Baten werk in opdracht van derden	82,6	83,2	86,0
Overige baten	13,5	14,4	15,1
Totaal baten	309,4	312,4	311,8
Personeelslasten	208,9	197,6	191,8
Afschrijvingen	20,6	22,3	21,4
Huisvestingslasten	22,2	22,2	22,9
Overige lasten	59,5	63,3	60,9
Totaal lasten	311,2	305,4	297,0
Saldo baten en lasten	-1,8	7,0	14,8
Saldo financiële baten en lasten	-0,7	-0,4	-9,8
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-2,5	6,6	5,0
Belastingen			
Resultaat deelnemingen	pm	0,1	-5,5
Resultaat na belastingen	-2,5	6,7	-0,5

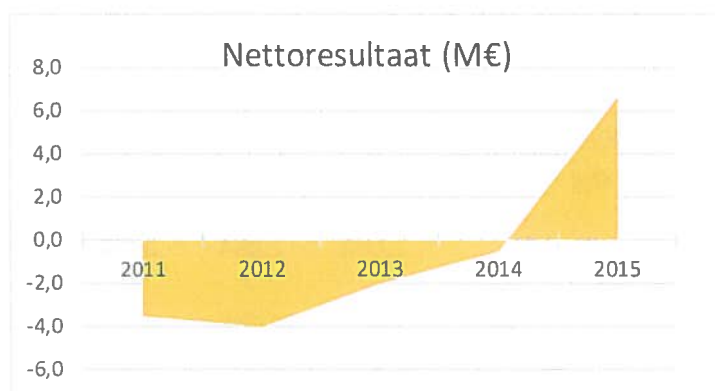
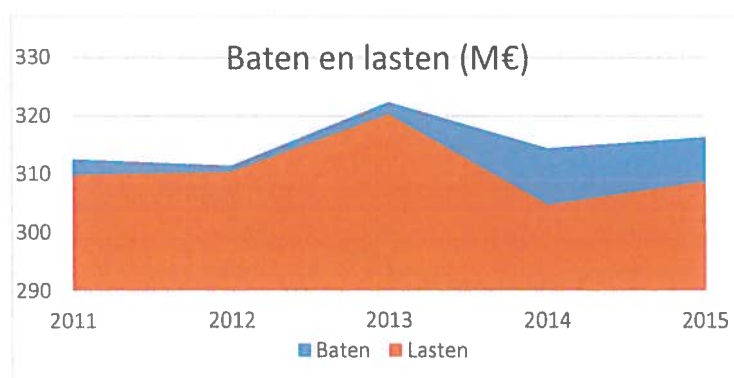
De begroting 2016 is opgesteld *exclusief* de gelieerde instellingen.

Het begrote negatieve resultaat 2016 van € 2,5 miljoen zal volledig ten laste van de algemene bedrijfsreserve worden gebracht.

1.12 Vijf jaren Universiteit Twente 2011-2015 (geconsolideerd)

Financiële kengetallen Baten en Lasten (M€) geconsolideerd	2015	2014	2013	2012	2011
Rijksbijdragen	193,5	190,8	188,6	182,3	189,9
College-, cursus, les- en examengelden	21,3	19,9	19,2	18,4	17,2
Baten werk in opdracht van derden	83,2	86,0	92,0	91,1	83,4
Overige baten	18,3	17,8	22,6	19,7	22,1
Baten	316,3	314,5	322,4	311,5	312,6
Personele lasten	198,6	193,0	202,0	197,1	200,1
Huisvestingslasten	22,2	23,2	20,8	20,8	21,0
Afschrijvingen	24,3	27,6	24,9	24,0	23,1
Overige lasten	63,6	61,0	72,6	68,5	65,7
Lasten	308,7	304,8	320,3	310,4	309,9
Saldo baten en lasten	7,6	9,7	2,1	1,1	2,7
Saldo financiële baten en lasten	-1,2	-10,7	-4,6	-5,3	-5,5
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	6,4	-1,0	-2,5	-4,2	-2,8
Resultaat deelnemingen	0,0	0,1	0,2	-0,2	-0,9
Resultaat	6,4	-0,9	-2,3	-4,4	-3,7
Aandeel derden in resultaat	0,3	0,4	0,3	0,4	0,2
Nettoresultaat	6,7	-0,5	-2,0	-4,0	-3,5

Financiële kengetallen Balans (M€) geconsolideerd	2015	2014	2013	2012	2011
Vaste activa	276,4	289,4	311,2	319,4	333,5
Vorraden	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4
Overige vlottende activa	169,3	155,0	159,1	155,9	154,4
Activa	446,1	444,7	470,6	475,7	488,3
Eigen vermogen	155,6	148,9	149,8	151,3	160,0
Voorzieningen	15,7	14,8	20,5	15,1	16,0
Vreemd vermogen lang	126,5	132,6	139,9	143,6	150,3
Vreemd vermogen kort	148,3	148,4	160,4	165,7	162,0
Passiva	446,1	444,7	470,6	475,7	488,3
Werkkapitaal	21,4	6,9	-1,0	-9,4	-7,2
Solvabiliteit 1	0,35	0,33	0,32	0,32	0,33
Solvabiliteit 2	0,38	0,37	0,36	0,35	0,36
Current ratio	1,14	1,05	0,99	0,94	0,96
Quick ratio	1,14	1,04	0,99	0,94	0,95
Rentabiliteit	2,03	-0,32	-0,78	-1,35	-0,90

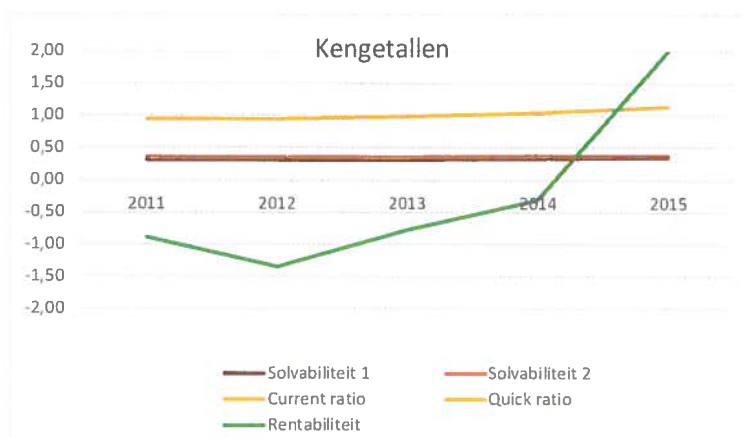
Werkkapitaal = vlottende activa - vreemd vermogen kort

Solvabiliteit 1 = eigen vermogen / totale vermogen

Liquiditeit (current ratio) = vlottende activa / kortlopende schulden

Liquiditeit (quick ratio) = (vlottende activa - voorraden) / kortlopende schulden

Rentabiliteit = (resultaat gewone bedrijfsvoering / totale baten gewone bedrijfsvoering) *100%

Kengetallen personeel en studenten	2015	2014	2013	2012	2011
Aantal personeelsleden per 31 dec. (fte's)					
- Geconsolideerd	2.626	2.628	2.721	2.843	2.884
- Enkelvoudig	2.594	2.604	2.692	2.819	2.861
Gemiddeld aantal personeelsleden (fte's)					
- Geconsolideerd	2.623	2.646	2.777	2.858	2.857
- Enkelvoudig	2.602	2.625	2.751	2.834	2.834
Aantal studenten (oktobertelling 1cHO)	9.398	9.813	9.864	9.838	9.645

2 Geconsolideerde jaarrekening 2015

2.1 Geconsolideerde Balans per 31 december 2015

Balans per 31 december (M€) na resultaatbestemming geconsolideerd		2015	2014
1.2	Materiële vaste activa	264,2	277,8
1.3	Financiële vaste activa	12,2	11,6
	Totaal vaste activa	276,4	289,4
1.4	Vorraden	0,4	0,3
1.5	Vorderingen	58,7	64,9
1.7	Liquide middelen	110,6	90,1
	Totaal vlottende activa	169,7	155,3
	Totaal activa	446,1	444,7
2.1	Eigen vermogen	155,6	148,9
2.2	Voorzieningen	15,7	14,8
2.3	Langlopende schulden	126,5	132,6
2.4	Kortlopende schulden	148,3	148,4
	Totaal passiva	446,1	444,7

2.2 Geconsolideerde Staat van Baten en Lasten over 2015

	Staat van baten en lasten (M€) geconsolideerd	Realisatie 2015	Realisatie 2014
3.1	Rijksbijdragen	193,5	190,8
3.3	College-, cursus, les- en examengelden	21,3	19,9
3.4	Baten werk in opdracht van derden	83,2	86,0
3.5	Overige baten	18,3	17,8
	Totaal baten	316,3	314,5
4.1	Personeelslasten	198,6	193,0
4.2	Afschrijvingen	24,3	27,6
4.3	Huisvestingslasten	22,2	23,2
4.4	Overige lasten	63,6	61,0
	Totaal lasten	308,7	304,8
	Saldo baten en lasten	7,6	9,7
5.	Saldo financiële baten en lasten	-1,2	-10,7
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	6,4	-1,0
6.	Belastingen		
7.	Resultaat deelnemingen	0,0	0,1
	Resultaat na belastingen	6,4	-0,9
8.	Aandeel derden in resultaat	-0,3	-0,4
	Nettoresultaat	6,7	-0,5

2.3 Geconsolideerd Kasstroomoverzicht over 2015

Kasstroomoverzicht (M€)		2015	2014
geconsolideerd			
1.7	Saldo liquide middelen 01 januari	90,1	78,0
	Saldo baten en lasten (excl. rentebaten en –lasten)	7,6	9,8
	Aanpassingen voor:		
4.2	- Afschrijvingen	24,3	27,6
2.2	- Mutaties voorzieningen	0,9	-5,7
		25,2	21,9
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.4	- Voorraden	0,1	0,0
1.5	- Vorderingen	6,2	16,3
2.4	- Kortlopende schulden	-0,1	-12,1
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties:	6,2	4,2
5	Ontvangen interest	0,2	0,4
5	Betaalde interest	-1,4	-11,1
		-1,2	-10,7
	Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	37,8	25,2
1.2	Investerings in materiële vaste activa	-16,7	-10,9
1.2	Desinvesteringen in materiële vaste activa	6,1	4,1
	Investerings in deelnemingen en	-1,2	-0,3
1.2	samenwerkingsverbanden		
1.2	Mutaties leningen	-0,3	0,2
1.2	Overige investeringen in financiële vaste activa	0,9	1,1
	Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-11,2	-5,8
2.3	Nieuw opgenomen leningen	0,0	0,0
2.3	Aflossingen langlopende schulden	-6,1	-7,3
	Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-6,1	-7,3
	Mutatie liquide middelen (M€)	20,5	12,1
	Saldo liquide middelen 31 december	110,6	90,1

2.4 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling (geconsolideerd)

Algemeen

Voornaamste activiteiten

De Universiteit Twente, gevestigd te Enschede, Drienerlolaan 5, 7522 NB, is een publiekrechtelijk lichaam, ingesteld bij Wet van 23 november 1961 tot wijziging van artikel 15 van de Wet op het wetenschappelijk onderwijs. De kernactiviteiten van de universiteit bestaan uit wetenschappelijk onderwijs, onderzoek en kennisvalorisatie.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze richtlijn is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen van de consolidatie

In de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten zijn de Universiteit Twente en haar dochtermaatschappijen:

- DOG Drienerbeek Onroerend Goed Exploitatiemaatschappij B.V. gevestigd te Enschede (100%-deelname),
- HTT Holding Technopolis Twente B.V. gevestigd te Enschede (100%-deelname) en haar 100%-dochterondernemingen

volledig geconsolideerd opgenomen.

In de eveneens geconsolideerde dochtermaatschappij UT International Ventures Holding B.V. wordt door HTT een 60%-belang gehouden.

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de universiteit en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend waardoor ze de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Belangen die uitsluitend worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd indien bij verwerving al het voornemen bestaat om het belang af te stoten, de verkoop binnen een jaar waarschijnlijk is en aan de andere indicatoren daartoe wordt voldaan. Deze belangen worden opgenomen onder de vlottende activa, onder effecten (slechts aangehouden om te vervreemden).

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het

minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht. Indien de aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij overtreffen, dan wordt het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen, volledig ten laste van de meerderheidsaandeelhouder gebracht. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde winst- en verliesrekening in aftrek op het groepsresultaat gebracht.

Voor een overzicht van de geconsolideerde groepsmaatschappijen wordt verwezen naar de financiële vaste activa.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2015, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2015.

Waarderingsgrondslagen

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Alle activa en passiva luidende in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de ultimo boekjaar geldende wisselkoersen. De koersverschillen welke gedurende het jaar optreden worden ten gunste respectievelijk ten laste van de exploitatierekening gebracht. De balans geeft het vermogen weer zoals het is samengesteld na de verwerking van de bestemming van het resultaat.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden

voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: handelsportefeuille (financiële activa en financiële verplichtingen), verstrekte leningen en overige vorderingen, overige financiële verplichtingen en derivaten.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze derivaten worden door de instelling niet gesepareerd van het basiscontract en derhalve in overeenstemming met het basiscontract verwerkt.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen en overige vorderingen.

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. Voor een toelichting wordt verwezen naar de grondslagen voor financiële vaste activa en vorderingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. De aflossingsverplichtingen voor het komend jaar van de langlopende schulden worden opgenomen onder de kortlopende schulden. Voor een toelichting wordt verwezen naar de grondslag voor kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

De eerste waardering voor afgeleide instrumenten is de reële waarde. Na eerste waardering worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedge model wordt toegepast.

De universiteit heeft tot ultimo 2014 gebruik gemaakt van renteswaps om de renterisico's af te dekken die voortvloeien uit de afgesloten leningen voor de financiering van het vastgoed. De universiteit paste hierbij kostprijs hedge accounting toe teneinde de resultaten uit waardeveranderingen van de renteswaps en de afgedekte schuld gelijktijdig in de staat van baten en lasten te verwerken.

De instelling documenteert de hedge relaties en toetst periodiek de effectiviteit van de hedge relaties door vast te stellen dat geen sprake is van overhedges. Een verlies als gevolg van een overhedge wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden in de betreffende functionele valuta van de groepsmaatschappijen omgerekend tegen de geldende wisselkoers op de transactiedatum. In vreemde valuta's luidende monetaire activa en verplichtingen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Valutakoersverschillen die voortkomen uit de afwikkeling van monetaire posten, dan wel voortkomen uit de omrekening van monetaire posten in vreemde valuta worden verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode dat zij zich voordoen, met uitzondering van koersverschillen op monetaire posten die deel uitmaken van de netto-investering in een bedrijfsuitoefening in het buitenland.

Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen historische kostprijs worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de geldende wisselkoersen op de transactiedatum. Niet-monetaire activa en passiva in vreemde valuta's die tegen actuele waarde worden opgenomen, worden naar euro's omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele

waarde werd bepaald. De bij omrekening optredende valutakoersverschillen worden als deel van de herwaarderingsreserve rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkt.

Rapporteringsvaluta

De bedragen in de jaarrekening zijn in miljoenen euro's vermeld, tenzij anders aangegeven.

Immateriële vaste activa

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de overgenomen deelnemingen en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en de 'voorwaardelijke' verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die is bepaald op 5 jaar.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en –terreinen, inventaris en apparatuur, materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

Overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden lineair berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de componentenmethode. Op bedrijfsterreinen, op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en op vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Voor gebouwen worden de volgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

▪ Casco	60 jaar
▪ Afbouw	30 jaar
▪ Inbouw	15 jaar
▪ Technische installaties	15 jaar
▪ Terreinontwikkeling	30 jaar

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien ze de gebruiksduur van het object verlengen.

De materiële vaste activa waarvan de universiteit en haar groepsmaatschappijen, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortvloeiende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

De aankoop van de woningen is gebaseerd op het taxatierapport van de Rijksdienst der Domeinen. De doorverkoop aan de bewoners geschiedde tegen een hogere waarde. Als waarderingsgrondslag voor de woningen is gekozen voor de hogere getaxeerde opbrengstwaarde.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Als activeringsgrens voor apparatuur en inventaris wordt € 2.500 aangehouden.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met invloed van betekenis

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderingsgrondslagen van de universiteit gehanteerd. Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens op de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de universiteit en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen.

Wanneer de universiteit geheel of ten dele garant staat voor de schulden van de betreffende deelneming wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de universiteit ten behoeve van deze deelneming. De voorziening wordt primair gevormd ten laste van langlopende vorderingen op de deelneming die feitelijk moeten worden gezien als een onderdeel van de netto-investering, en wordt voor het overige gepresenteerd onder de voorzieningen.

Deelnemingen zonder invloed van betekenis

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien een rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs of actuele waarde, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst- en verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd. Leningen aan niet-geconsolideerde deelnemingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Samenwerkingsverbanden

Deelnemingen waarin de universiteit de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten waarbij iedere deelnemer zelf de uitsluitende zeggenschap over die activa houdt, verwerkt de universiteit de activa waar zij zeggenschap over heeft evenals de zelf aangegane verplichtingen, zelf gemaakte kosten en het aandeel in het resultaat op verkopen en/of dienstverlening door de joint venture.

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten gebruik makend van activa waarover de deelnemers gezamenlijk zeggenschap hebben, verwerkt de universiteit de gemeenschappelijke activa, verplichtingen, kosten en opbrengsten proportioneel.

Bij inbreng in of verkoop van activa door de universiteit aan een joint venture, verantwoordt de universiteit dat deel van het resultaat in de winst- en-verliesrekening dat correspondeert met het relatieve belang van de andere deelnemers in de joint venture. Er wordt geen resultaat verantwoordt als de door de deelnemers ingebrachte niet-monetaire activa ongeveer aan elkaar gelijk zijn wat betreft aard, gebruik (in dezelfde bedrijfsactiviteit) en reële waarde. Eventuele niet verantwoorde resultaten worden in mindering gebracht op de nettovermogenswaarde van de joint venture. Eventuele verliezen op vlottende activa of bijzondere waardeverminderingen van vaste activa verantwoordt de universiteit daarentegen direct en volledig.

Bij verkoop van activa door de joint venture aan de universiteit, verantwoordt de universiteit het aandeel in de winst of verlies van de joint venture op die verkoop pas in de winst- en-verliesrekening als het betreffende actief is (door)verkocht aan een derde. Als echter sprake is van een verlies op vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa, neemt de universiteit haar aandeel in dit verlies direct.

Overige financiële vaste activa

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindingsverliezen.

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder het hoofd Financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengst uit deelnemingen (onder de financiële baten in de periode waarin de dividenden betaalbaar worden gesteld).

De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties (beursgenoteerd en niet-beursgenoteerd) die niet behoren tot een handelsportefeuille en die worden aangehouden tot het einde van de looptijd, worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële, immateriële en financiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardevermindingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroom genererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardevermindingsverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode, tenzij het eerdere bijzonder waardevermindingsverlies was veroorzaakt door een specifieke externe gebeurtenis van buitengewone aard die naar verwachting niet opnieuw zal plaatsvinden, en er sprake is van opvolgende externe gebeurtenissen die het effect van de eerdere gebeurtenis weer omkeren.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vorraden

De voorraden grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere actuele waarde. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventuele op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Werk voor Derden

Het werk in opdracht van derden heeft betrekking op 2^e en 3^e geldstroom projecten. De 2^e geldstroom projecten zijn gewaardeerd tegen integrale kosten, verminderd met de eventuele eigen bijdrage voor zover de kosten niet bij de opdrachtgever in rekening gebracht kunnen worden. De 3^e geldstroom projecten zijn gewaardeerd tegen de direct aan het project toe te rekenen kosten en een toegerekend deel van de projectgerelateerde kosten die initieel aan de 1^e geldstroom waren toegerekend. De gedeclareerde termijnen in relatie tot het werk in opdracht van derden worden hierop in mindering gebracht.

Eventuele noodzakelijke voorzieningen uit hoofde van werk in opdracht van derden zijn in mindering gebracht op de balanspost vooruit gefactureerde en ontvangen termijnen werk in opdracht van derden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en na eerste verwerking tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een (eventueel) noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn opgenomen voor de nominale waarde en staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking.

In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de bestemmingsreserves gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserve die ter vrije beschikking staat van de instelling. Indien een beperktere bestedingsmogelijkheid door de universiteit is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt in publieke en private middelen.

Minderheidsbelang derden

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het proportionele deel van derden in de nettowaarde van de activa en verplichtingen, bepaald volgens de waarderingsgrondslagen van de universiteit.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen en de overige voorzieningen gepresenteerd. De personeelsvoorzieningen betreffen voorzieningen in het kader van reorganisaties, wachtgeld, arbeidsongeschiktheid, jubilea en sabbatical-leave. De overige voorzieningen hebben

betrekking op milieurisico's in verband met de renovatie van vastgoed en op mogelijke financiële aanspraken vanuit contracten gesloten met derden.

Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorziening.

Reorganisatievoorziening.

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijke kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming.

Voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen.

Een voorziening uit hoofde van claims, geschillen en rechtsgedingen wordt gevormd indien het waarschijnlijk is dat de instelling in een procedure zal worden veroordeeld. De voorziening betreft de beste schatting van het bedrag waarvoor de verplichting kan worden afgewikkeld, en omvat tevens de proceskosten.

Jubileumvoorziening.

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd.

Voorziening verlieslatende contracten.

De voorziening voor verlieslatende contracten betreft het negatieve verschil tussen de verwachte voordelen uit de door de instelling na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die tenminste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

De waardering van de kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa.

Overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstreken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Opbrengstverantwoording

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies

Rijksbijdragen, overige overheidsbijdragen en –subsidies uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten. Indien deze opbrengsten betrekking hebben op een specifiek doel, dan worden deze naar rato van de verrichte werkzaamheden als baten verantwoord.

College-, cursus-, les- en examengelden

College-, cursus-, les- en examengelden worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het collegejaar zijn gespreid.

Baten werk in opdracht van derden

Opbrengsten uit hoofde van werk in opdracht van derden (contractonderwijs, contractonderzoek en overige) hebben betrekking op 2e en 3e geldstroom projecten. De opbrengsten inzake 2e geldstroom projecten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de kosten indien zeker is dat deze kosten declarabel zijn. De opbrengsten inzake 3e geldstroom projecten worden in de staat van baten en lasten als baten opgenomen voor een bedrag gelijk aan de direct aan het project toe te rekenen kosten en een toegerekend deel van de project gerelateerde kosten in de 1e geldstroom. Een eventueel positief resultaat uit hoofde van werk in opdracht van derden wordt opgenomen na voltooiing van de gehele transactie (de zogeheten 'completed contract' methode). Voor een eventueel verwacht negatief resultaat wordt een voorziening getroffen die is gepresenteerd als voorziening verlieslatende contracten.

Overige baten

Overige baten uit verhuur worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst. Vergoedingen ter stimulering van het sluiten van huurovereenkomsten, worden als integraal deel van de totale huuropbrengsten verwerkt.

Overige baten uit detachering van personeel worden in de staat van baten en lasten opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de detacheringsovereenkomst op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte detacheringswerkzaamheden.

Overige baten worden opgenomen in het totaal van de baten tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Deze vergoedingen worden in de staat van baten en lasten verwerkt, wanneer de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is en de hiermee verband houdende kosten betrouwbaar kunnen worden ingeschat.

Rentebaten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost.

Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en –lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt geen rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin invloed van betekenis wordt uitgeoefend op het zakelijke en financiële beleid omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Personeelsbeloningen en pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en-verliesrekening gebracht.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en-verliesrekening gebracht.

Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden. Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremies dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van de universiteit wordt geen voorziening opgenomen.

Voor de medewerkers van de universiteit is een pensioenregeling getroffen die is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP). Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met de in de toekomst verschuldigde premies.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De

voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Voor een op balansdatum bestaand overschot bij het pensioenfonds wordt een vordering opgenomen als de universiteit de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de universiteit zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Per balansdatum 2015 hanteert het pensioenfonds ABP een beleidsdekkingsgraad van 128%, maar ultimo 2015 bedroeg de dekkingsgraad slechts 97,2%. Deze ligt onder de minimaal vereiste grens van 104,2%.

Ontslagvergoedingen

Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de universiteit zich aantoonbaar heeft verbonden tot beëindiging van het dienstverband van een of meer personeelsleden vóór de gebruikelijke pensioendatum of tot een uitkering ter stimulering van vrijwillig ontslag. De universiteit heeft zich aantoonbaar verbonden tot het doen van ontslaguitkeringen als formeel een gedetailleerd plan (of regeling) is opgesteld en intrekking daarvan redelijkerwijs niet meer kan plaatsvinden. In het plan / de regeling zijn de betrokken locaties, alsmede de functie en het geschatte aantal van de werknemers die zullen worden ontslagen, de ontslaguitkering voor iedere functie(groep) en de periode die gemoeid is met de uitvoering van het plan benoemd. Ten aanzien van de ontslaguitkeringen bij vrijwillig ontslag worden de verplichtingen en de last berekend op basis van het aantal personeelsleden dat naar verwachting op het aanbod zal ingaan.

De ontslaguitkeringen die over meer dan 12 maanden na balansdatum betaalbaar worden gesteld worden tegen contante waarde gewaardeerd. De disconteringsvoet betreft de marktrente (effectief rendement) van hoogwaardige ondernemingsobligaties op balansdatum.

Rentelasten

Agio, disagio en aflossingspremies worden verantwoord als rentelast in de periode waartoe zij behoren. De toerekening van deze rentelast en de rentevergoeding over de lening is de effectieve rente die in de winst- en-verliesrekening wordt verwerkt. In de balans is (per saldo) de amortisatiewaarde van de schuld(en) verwerkt. De nog niet in de winst- en-verliesrekening verwerkte bedragen van het agio en de al in de winst- en-verliesrekening verwerkte aflossingspremies worden verwerkt als verhoging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben. De nog niet in de winst- en-verliesrekening verwerkte bedragen van het disagio worden verwerkt als verlaging van de schuld(en) waarop ze betrekking hebben.

De meerkosten verbonden aan het gebruik van meer dan gebruikelijk leverancierskrediet worden als rentelast verantwoord.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta's zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten die worden verantwoord als reële waarde hedges of kasstroom hedges worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld, vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

2.5 Toelichting op de geconsolideerde Balans per 31 december 2015

Activa

Materiële vaste activa

1.2		1.2.1	1.2.2	1.2.4	1.2.5	
Materiële vaste activa (M€) geconsolideerd		Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	In uitvoering en vooruit- betaald	Niet aan het proces dienstbare mva	Totaal
Aanschafprijs 1-1-2015	a	498,0	70,6	2,6	29,5	600,7
Afschrijving cumulatief 1-1-2015	b	-248,6	-56,7		-17,6	-322,9
Boekwaarde 1-1-2015	c=a+b	249,4	13,9	2,6	11,9	277,8
Investerings 2015	d	14,7	2,6	-0,8	0,3	16,8
Aanschafwaarde desinvesteringen 2015	e	-18,8	-8,3		-3,1	-30,2
Afschrijvingen 2015	f	-17,9	-5,1		-1,3	-24,3
Afschrijvingen desinvesteringen 2015	g	12,8	8,1		3,2	24,1
Aanschafprijs 31-12-2015	h=a+d+ e	493,9	64,9	1,8	26,7	587,3
Afschrijving cumulatief 31-12-2015	i=b+f+g	-253,7	-53,7	0,0	-15,7	-323,1
Boekwaarde 31-12-2015	j=h+i	240,2	11,2	1,8	11,0	264,2

Gestelde zekerheden

Aan de Staat der Nederlanden zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Per 1 januari 2010 het recht van 1^e hypotheek tot een bedrag van € 195 miljoen op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.
- Ten behoeve van het gebouw Hengelosestraat 99 een eerste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidiatoezeggingen uit hoofd van de huisvesting.

WOZ en verzekerde waarde gebouwen en terreinen (M€) geconsolideerd 2015

WOZ-waarde gebouwen en terreinen	225,2
Verzekerde waarde gebouwen	629,8

Bovenstaande waardes zijn van toepassing op het belastingjaar 2015.

Financiële vaste activa

1.3	1.3.2	1.3.4	1.3.5	1.3.6	
Financiële vaste activa (M€) geconsolideerd	Andere deel- nemingen	Vorde- ring op andere deel- nemingen	Vordering op OCW	Overige vorde- ringen	Totaal
Boekwaarde 1-1-2015	4,1	2,2	4,4	0,9	11,6
Investerings en leningen	1,2	1,1	0,0	0,2	2,5
Desinvesteringen en aflossingen	0,0	-0,8	-0,6	-0,5	-1,9
Boekwaarde 31-12-2015	5,3	2,5	3,8	0,6	12,2

De verstrekte leningen aan TPRC en in het kader van de TOP-regeling zijn verstrekt uit het private vermogen van de universiteit.

Vlottende activa

Voorraden

1.4	Voorraden (M€) geconsolideerd	31-12-2015	31-12-2014
1.4.1	Gebruiksgoederen	0,4	0,3

Vorderingen

1.5	Vorderingen (M€) geconsolideerd	2015	2014
1.5.1	Debiteuren	20,5	24,7
1.5.2	OCW 1)	0,7	0,7
1.5.4	Vorderingen op andere deelnemingen	0,1	0,0
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	0,2	0,0
1.5.6	Overige overheden	6,8	4,9
1.5.7	Overige vorderingen:	0,4	0,7
	Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,4	0,6
	Overige vorderingen		0,1
1.5.8	Overlopende activa:		
	Werk in opdracht van derden		
	Saldo projecten met een debetstand	40,2	45,0
	Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-76,0	-76,8
	Kosten Werk in opdracht van Derden	116,2	121,8
	Saldo projecten met een creditstand	-12,5	-12,3
	Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-55,2	-58,1
	Kosten Werk in opdracht van Derden	42,7	45,8
	Vooruitbetaalde kosten	2,2	1,9
	Nog te ontvangen bedragen	1,6	1,2
	Totaal overlopende activa	60,2	66,8
1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid	-1,5	-1,9
	Totaal	58,7	64,9

1) Het langlopende deel van de vordering op OCW (> 1 jaar) wordt gepresenteerd onder Financiële Vaste Activa.

In het debiteurensaldo zijn geen posten opgenomen met een betalingstermijn langer dan 1 jaar.

Het verloop van de voorzieningen wegens oninbaarheid is als volgt:

1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid (M€) geconsolideerd	2015	2014
1.5.9.1	Saldo per 1 januari	1,9	1,2
1.5.9.2	Onttrekking	-0,7	-0,7
1.5.9.3	Dotatie	0,3	1,4
	Stand per 31 december	1,5	1,9

Liquide middelen

1.7	Liquide middelen (M€)	31-12-2015	31-12-2014
	geconsolideerd		
1.7.1	Kasmiddelen	0	0
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	80,2	14,4
1.7.3	Deposito's	30,4	75,7
	Totaal liquide middelen	110,6	90,1

Passiva

Eigen vermogen

2.1	Eigen vermogen (M€)	Stand per	Resultaat	Overige	Stand per
	geconsolideerd	1-1-2015		mutaties	31-12-2015
2.1.1	Algemene reserve	140,1	6,5	-2,9	143,7
2.1.2	Bestemmingsreserve sociale lasten fonds	1,3	0,4		1,7
	Bestemmingsreserve: EWI	1,8	-0,3		1,5
	Bestemmingsreserve: NanoLab	0,9			0,9
	Bestemmingsreserve (publiek):				
	Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	2,0	-0,1	-1,7	0,2
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat):				
	Holding Technopolis Twente B.V.	3,0	0,2	4,6	7,8
2.1.9	Minderheidsbelang derden	-0,2	-0,2	0,2	-0,2
	Totaal Eigen Vermogen	148,9	6,5	0,2	155,6

- De gevormde bestemmingsreserve sociale lasten fonds van de universiteit geldt als een egaliseringsreserve om toekomstige verschillen tussen begrote en gerealiseerde sociale lasten te kunnen verrekenen.
- De bestemmingsreserve EWI betreft een gekwantificeerd deel van de reserves van de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde & Informatica bedoeld om toekomstige uitgaven mee af te dekken als gevolg van bijkomende kosten uit de reorganisatie van de faculteit.
- Het NanoLab kent een bestemmingsreserve, contractueel vastgelegd herinvesteringsfonds, waarin jaarlijks 1% van gedane investeringen in apparatuur wordt gereserveerd voor toekomstige investeringen.
- De gevormde bestemmingsreserves voor de gelieerde instellingen Drienerbeek Onroerend Goed B.V. en Holding Technopolis Twente B.V. geven de vermogenspositie van deze instellingen weer en zijn bestemd voor het opvangen van mogelijke toekomstige tekorten van deze instellingen, alsmede bij de Holding Technopolis Twente B.V. om in de toekomst eventuele private activiteiten mee te financieren.

Voorzieningen

2.2	2.2.1	2.2.3	
Voorzieningen (M€) geconsolideerd	Personeels- voorzieningen	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen
Stand per 1-1-2015	8,2	6,6	14,8
Dotaties	3,6	2,1	5,7
Onttrekkingen	-1,7	-1,7	-3,4
Vrijval	-1,1	-0,3	-1,4
Stand per 31-12-2015	9,0	6,7	15,7
Onderverdeling saldo 31-12-2015:			
< 1 jaar	2,4	2,0	4,4
> 1 jaar	6,6	4,7	11,3

Personeelsvoorzieningen

- De voorziening reorganisatie en wachtgeld van € 6,5 miljoen (2014 € 6,2 miljoen) heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen met een toekomstige uitstroom van middelen. De universiteit is eigen risicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke deel. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van RAET.
- De voorziening uitgestelde personeelsbeloning ad € 1,6 miljoen (2014 € 1,5 miljoen) is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea en non-activiteiten.
- De universiteit is eigen risicodragers voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsongeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit. De voorziening WIA van € 0,9 miljoen (2014 € 0,5 miljoen) is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen risicodragers voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-risicodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Overige voorzieningen

- De voorziening milieurisico's ad € 3,1 miljoen (2014 € 2,1 miljoen) is gevormd in verband met de renovatie van vastgoed en meer specifiek de asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen.
- De voorziening ondersteuning studenten van € 0,6 miljoen (2014 € 0,6 miljoen) betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.
- De voorziening EU bedraagt € 0,6 miljoen (2014 € 1,6 miljoen) en is gevormd ter dekking van de mogelijke financiële correcties die doorgevoerd moeten worden op EU-projecten. Dit naar aanleiding van een EU-audit op projecten die vallen onder het 6^e en 7^e kader.
- De UT heeft ten behoeve van The Gallery BV een huurgarantie afgegeven over een periode van 10 jaar. De huidige ontwikkeling binnen The Gallery zijn voor de UT aanleiding om hiervoor een voorziening te treffen van € 1,6 miljoen (2014 € 1,9 miljoen).
- Met betrekking tot de verkoop van een pand is een voorziening getroffen van € 0,5 miljoen (2014 € 0,4 miljoen) in verband met een verlieslatend huurcontract. De verhoging houdt verband met de verlengde huurperiode van het pand.
- Ten behoeve van de deelneming in PA Imaging Holding B.V. werd een voorziening getroffen van € 0,3 miljoen, vanwege een negatief eigen vermogen.

Langlopende schulden

2.3	2.3.3	2.3.5	2.3.5	
Langlopende schulden (M€) geconsolideerd	Krediet- instellingen	s-Rijks schatkist	BNG	Totaal
Stand per 1-1-2015	0,6	128,9	3,1	132,6
Aangegane leningen	0,0	0,0	0,0	0,0
Aflossingen	-0,6	-5,3	-0,2	-6,1
Stand per 31-12-2015	0,0	123,6	2,9	126,5
Onderverdeling saldo 31-12-2015:				
Looptijd 1-5 jaar		21,1	0,7	21,8
Looptijd > 5 jaar		102,5	2,2	104,7
Rentepercentage	5,25%	vast	3,70%	

Onderstaande tabel geeft een weergave van de aangegane leningen, jaarlijkse aflossingen en te betalen rente:

Lening (M€) geconsolideerd	Einddatum	Aflossing per jaar	Rente	Rentevast t/m jaar
ASN Bank	15-01-16	Jaarlijks stijgende annuïteit + extra aflossing	5,25%	
Ministerie van Financiën lening 1	3-01-39	€ 3,2 miljoen	0,71%	2025
Ministerie van Financiën lening 2	3-01-39	€ 0,9 miljoen	0,16%	2021
Ministerie van Financiën lening 3	2-01-41	€ 1,2 miljoen	0,14%	2021
Bank Nederlandse Gemeenten	24-12-28	€ 0,2 miljoen	3,70%	2028

De variabel rentende leningen bij het Ministerie van Financiën zijn in 2015 omgezet naar vast rentende leningen.

Kortlopende schulden

2.4	Kortlopende schulden (M€) geconsolideerd	31-12-2015	31-12-2014
2.4.1	Kredietinstellingen 1)	6,1	7,3
2.4.3	Crediteuren	12,5	13,9
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	9,2	9,3
2.4.7.1	Loonheffing	7,8	6,6
2.4.7.2	Omzetbelasting	-0,6	0,8
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	2,0	1,9
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	2,4	2,4
2.4.9	Overige kortlopende schulden	90,0	87,5
	Waarborgsommen	0,2	0,2
	Vooruit ontvangen/Nog te betalen bedragen	32,1	29,3
	Vooruit ontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	2,9	3,1
	Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	51,5	51,3
	Verbonden partijen	0,4	0,6
	Diversen	2,9	3,0
2.4.10	Overlopende passiva	28,1	28,0
	Vakantiedagen/-geld	14,2	14,4
	Vooruit ontvangen collegegelden	9,2	9,1
	Vooruit ontvangen i.h.k.v subsidies OCW	0,3	0,8
	Transitoria	4,4	3,7
	Totaal kortlopende schulden	148,3	148,4

1) Bij kredietinstellingen is het kortlopende aflossingsdeel (< 1 jaar) opgenomen van de langlopende schulden

Model G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

Model G - Verantwoording subsidies (M€) - Subsidies doorlopend tot in een volgend boekjaar											
Projectomschrijving	Toewijzing			Saldo 01jan15	Ontvangen			Besteed			Saldo te besteden 31dec15
	Kenmerk	Datum	Bedrag		t/m 2014	in 2015	t/m 2015	t/m 2014	in 2015	t/m 2015	
Pilots voor de ontwikkeling van professionele leergemeenschappen	804AO-45775	18-11-13	304,8	104,9	152,4	76,2	228,6	47,5	67,6	115,1	113,5
Begeleiding startende leraren	BSL 2013 06	2-12-13	800,0	240,3	400,0	200,0	600,0	159,7	177,9	337,6	262,4
Ontwikkeling professionele leergemeenschappen - Leerlingen als onderzoekers	PLG 2013 09	2-12-13	200,0	78,0	100,0	50,0	150,0	22,0	34,2	56,2	93,8
Ontwikkeling professionele leergemeenschappen - Nieuwe lesvormen met moderne ICT	PLG 2013 10	3-12-13	200,0	77,5	100,0	50,0	150,0	22,5	40,6	63,1	86,9
Totaal subsidies			1.504,8	500,7	752,4	376,2	1.128,6	251,7	320,3	572,0	556,6

Financiële instrumenten (risico's)

Algemeen

De universiteit maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van financiële instrumenten die de instelling blootstellen aan markt- en/of kredietrisico's, reële waarde renterisico, kasstroomrisico en liquiditeitsrisico. Dit betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen, zoals vorderingen en schulden. De instelling handelt niet in deze financiële instrumenten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de instelling verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren betreffen vorderingen op subsidieverstrekkers en vorderingen op overige debiteuren.

De uitstaande vorderingen per balansdatum bedragen € 58,7 miljoen (2014: € 64,9 miljoen). Het kredietrisico inzake deze vorderingen is beoordeeld en indien nodig is er een voorziening getroffen. De uitstaande vorderingen betreffen vooral subsidiegelden die betaald worden door de EU, Nederlandse overheid of onderzoeksinstellingen. Het kredietrisico is over het geheel genomen beperkt.

Renterisico en kasstroomrisico

Het renterisico is beperkt tot eventuele veranderingen in de marktwaarde van opgenomen en uitgegeven leningen. Bij de opgenomen leningen is sprake van een vast rentepercentage. De leningen worden aangehouden tot het einde van de looptijd.

Liquiditeitsrisico

De universiteit bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het bestuur ziet erop toe dat voor de instelling steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen de gestelde lening convenanten te blijven.

Reële waarde

De reële waarde van de in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen, langlopende en kortlopende schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Niet in de geconsolideerde balans opgenomen activa en verplichtingen

Fiscale posities

Voor de heffing van de omzetbelasting is Holding Technopolis Twente B.V. met Technopolis Twente Onroerend Goed B.V. en Congres- en StudieCentrum Twente B.V. opgenomen in de fiscale eenheid Holding Technopolis Twente B.V. Op grond van de standaardvoorwaarden is Holding Technopolis Twente B.V. en de met haar gevoegde ondernemingen ieder hoofdzakelijk aansprakelijk voor de door de combinatie verschuldigde omzetbelasting.

Met de belastingdienst is overeengekomen dat de vennootschappen die deel uitmaken van de fiscale eenheid Holding Technopolis Twente B.V. niet onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting.

UT International Ventures B.V. vormt per 1 juni 2009 voor de omzetbelasting een fiscale eenheid met UT International Ventures Holding B.V.

UT International Ventures Holding B.V. vormt een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting met:

- UT International Ventures B.V. per 1 januari 2009
- UTIVH-MN Holding B.V. en UTIVH-AD Holding B.V. per 6 januari 2011
- UTIVH-VC Holding B.V. per 1 januari 2013.

De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, rekening houdend met voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten.

Het effectieve belastingpercentage wijkt af van het nominale belastingpercentage als gevolg van het niet verantwoorden van een actieve belastinglatentie. Het totaal compensabele verlies van de fiscale

eenheid per 31 december 2014 bedraagt € 2,1 miljoen. Het resultaat over 2015 zal toegevoegd worden aan dit compensabele verlies.

United Twente Innovation B.V.

United Twente Innovation B.V. heeft ultimo 2013 een toekenning van € 1,0 miljoen ontvangen van de Provincie Overijssel. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft akkoord gegeven om € 1,0 miljoen vanuit het subsidieprogramma Koploper aan de A1 onder te brengen bij United Twente B.V. voor de uitvoering van het Proof of Concept fonds.

UT International Ventures Holding B.V.

Per 3 juli 2008 is een winstbewijs in Sparkxis B.V. verkregen. Deze geeft recht op 5% van de winst na belasting van de onderneming dan wel op 5% van de exitwinst. De waarde van het winstbewijs per 31 december 2015 kan niet op een betrouwbare wijze worden vast gesteld. Derhalve heeft UT International Ventures Holding B.V. dit recht niet opgenomen in de balans.

Claims

VVI B.V. (voorheen CMI Twente B.V.) heeft in de met The Gallery B.V. afgesloten huurovereenkomst verklaard dat het tot meer dan 90% BTW-af trek is gerechtigd. Als VVI B.V. de 90% afspraak niet kan waarmaken, doordat het gebouw niet in voldoende mate met BTW-plichtige activiteiten wordt bestemd, is The Gallery B.V. contractueel gerechtigd financiële BTW-schade die daardoor ontstaat bij VVI B.V. te claimen.

Door enkele bij nieuwbouwprojecten betrokken partijen zijn in het verleden claims ingediend bij de universiteit. Door de universiteit zijn tegenclaims ingediend bij de betreffende partijen.

Door de Rechtbank te Almelo is in één zaak de universiteit in 2012 in het gelijk gesteld en is de vordering van de universiteit geheel toegekend. De claim van de tegenpartij is door de Rechtbank afgewezen. Aangezien tegen deze uitspraak het Hoger Beroep nog loopt, zijn de financiële effecten niet in de jaarcijfers verwerkt en zijn de ontvangen gelden op de balans geparkeerd.

De universiteit heeft op 7 april 2011 een claim van € 2,5 miljoen ontvangen met betrekking tot een vermeende overeenkomst van erfpacht- en opstalrecht. Op 25 april 2012 heeft de Rechtbank te Almelo in deze zaak uitspraak gedaan en de universiteit veroordeeld tot betaling van een bedrag van k€ 124 ter grootte van de gemaakte kosten en aan de tegenpartij geen verdere vergoeding toegewezen voor vermeende winstderving. Deze k€ 124 is reeds in 2012 ten laste van de exploitatie van de universiteit gebracht. De tegenpartij heeft tegen de uitspraak hoger beroep aangetekend. De uitkomst van het hoger beroep is voor de tegenpartij aanleiding geweest om de zaak verder te leiden naar de Hoge Raad. De zaak bij de Hoge Raad loopt nog.

Aansprakelijkheid en garanties

Garantstellingen

- Aan de Gallery B.V. te Enschede is door de universiteit op 12 april 2012 voor een periode van 10 jaar een garantstelling afgegeven ter nakoming van de huur- en serviceverplichtingen van CMI B.V. te Enschede in geval van (gedeeltelijke) leegstand. De jaarlijkse kosten voor huur en service bedragen, in geval van leegstand, circa € 0,8 miljoen per jaar.
- De universiteit en Kondor Wessels Projecten B.V. verplichten zich om voor een bedrag van in totaal maximaal € 0,25 miljoen elk, jegens The Gallery B.V. garant te staan voor de 1^e verhuur van Fase 1 tot 95% van de geprognosticeerde huuropbrengsten ad € 1 miljoen per jaar; gedurende een periode van 3 jaar vanaf de oplevering van fase 1 op 1 april 2013. Deze bepaling maakt onderdeel uit van de tussen partijen gesloten overeenkomst.
- Inzake de door The Gallery B.V. aangegane rekening courant krediet en lening van in totaal € 8,8 miljoen voor de financiering van haar bedrijfsverzamelgebouw alsmede financiering van het werk kapitaal, heeft de universiteit samen met de zes andere aandeelhouders een rente- en aflossingsgarantie (pro rata parte) afgegeven jegens de ING Bank. De universiteit staat garant voor een aflossingsdeel van circa € 1,25 miljoen, alsmede de te betalen variabele rente plus opslag door The Gallery B.V.

Borgstellingen

Ten behoeve van High Tech Factory B.V. is een borgstelling aan de Bank Nederlandse Gemeenten afgegeven. Het totaal van de lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt per jaareinde 2015 € 3,2 miljoen (2014 € 3,3 miljoen).

Meerjarige financiële verplichtingen

Bouwactiviteiten

De lopende verplichtingen ultimo 2015 in het kader van de bouwactiviteiten bedroegen circa € 1,9 miljoen.

Huurverplichtingen

- Ten behoeve van studentenhuisvesting heeft de universiteit in 2014 een overeenkomst gesloten met Snelder Zijlstra Bedrijfshuisvesting voor de huur van het pand Stadsweide voor € 0,4 miljoen per jaar. De aangegane overeenkomst eindigt op 30 juni 2019.
- Eveneens is met Snelder Zijlstra Bedrijfshuisvesting per 1 augustus 2014 een overeenkomst gesloten voor de huur van het pand Capitool 40 ten behoeve van permanente tentamenruimte. Het huurbedrag bedraagt € 0,1 miljoen per jaar. Deze overeenkomst eindigt per 31 juli 2016.
- Het Center for Medical Imaging Twente B.V. heeft in september 2012 een huurovereenkomst afgesloten met The Gallery B.V. voor cascoruimte in The Gallery. Het totale jaarbedrag voor huur en bijkomende kosten bedraagt € 1,1 miljoen.

Erfpachtverplichtingen

Begin jaren negentig zijn woningen belast met erfpacht verkocht aan personeelsleden van de universiteit. De erfpachter van de woningen heeft de bevoegdheid het erfpachtrecht en de opstallen bij aangetekend schrijven aan de onroerend goed vennootschap aan te bieden. In dat geval is de vennootschap verplicht het erfpachtrecht en de opstallen te kopen. De koopsom zal door beide partijen in onderling overleg worden vastgesteld. Het recht van erfpacht dat is verworven bij de verkoop van de woningen is destijds gewaardeerd tegen de contante waarde. Deze waarde werd jaarlijks verminderd met de gefactureerde erfpachtgelden met betrekking tot de verkochte woningen. Uiteindelijk werd zodoende in boekjaar 2013 de financiële waarde nihil bereikt. Het recht van erfpacht – hoewel geen financiële vaste activa van waarde meer – blijft echter voortdurend van kracht ondanks eventueel einde looptijd van de canontermijnen op woningen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Inkoop

In het kader van de inkoop van goederen en diensten zijn door de universiteit ultimo 2015 financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van circa € 4,1 miljoen.

Onderhoud

Door de universiteit zijn in het kader van onderhoud aan gebouwen en terreinen voor het jaar 2016 financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 2,5 miljoen.

Auteursrechten readers / reprorecht

De universiteit stelt readers samen, waarin gedeelten zijn overgenomen uit auteursrechtelijk beschermde werken. Bij overnames worden aan uitgevers auteursrechten betaald. Daarnaast is de universiteit reprorecht verschuldigd in verband met het maken van kopieën uit auteursrechtelijk beschermde werken. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft namens de universiteiten met de Stichting Reprorecht een overeenkomst gesloten waarin de omvang van de verschuldigde rechten is vastgelegd.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Huurvordering

Voor de duur van zes jaren is per 1 januari 2011 door de Holding Technopolis Twente B.V. een huurovereenkomst aangegaan met Human Capital Care voor verhuur van gebouw Linde aan de Calslaan 17 te Enschede. Voor 2015 heeft de Holding een met BTW belaste huurprijs van € 0,14 miljoen ontvangen. Indexering van de huurprijs vindt jaarlijks op 1 januari plaats. Per einde huurovereenkomst kan deze met vijf jaar verlengd worden tot 31 december 2021.

2.6 Toelichting op de geconsolideerde Staat van Baten en Lasten over 2015

Baten

Staat Baten en Lasten (M€)		Realisatie 2015	Realisatie 2014
Baten geconsolideerd			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	193,5	190,8
3.3.4	Collegegelden sector WO	21,3	19,9
3.4	Baten werk in opdracht van derden	83,2	86,0
3.4.1	Contractonderwijs	1,6	1,4
3.4.2	Contractonderzoek	73,7	76,2
3.4.2.1	Internationale organisaties	21,3	21,2
3.4.2.2	Nationale overheden	15,7	17,8
3.4.2.3	NWO	21,2	20,3
3.4.2.4	KNAW	0,2	0,3
3.4.2.5	Overige non-profit organisaties	5,5	5,9
3.4.2.6	Bedrijven	9,8	10,7
3.4.3	Overige baten werk i.o.v. derden	7,9	8,4
	Overige baten	18,3	17,8
3.5.1	Verhuur	7,5	6,2
	UT	3,3	3,2
	HTT B.V.	4,2	3,0
3.5.2	Detachering personeel	1,0	1,1
3.5.3	Overige baten	9,8	10,5
	Totaal baten	316,3	314,5

3.5.3	Overige baten (M€)	2015	2014
geconsolideerd			
	Verkoop catering	0,6	1,1
	Subsidieregelingen, cursussen en congressen	1,3	1,4
	Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,6	0,6
	Doorberekende energie	0,9	0,9
	Onderwijsmateriaal, kennisvalorisatie, etc.	6,4	6,5
	Totaal overige baten	9,8	10,5

Lasten

Staat Baten en Lasten (M€)		Realisatie	Realisatie
Lasten geconsolideerd		2015	2014
4.1	Personeelslasten	198,6	193,0
4.1.1	Lonen en salarissen	180,6	180,2
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	144,1	140,5
4.1.1.2	Sociale lasten	18,2	18,4
4.1.1.3	Pensioenpremies	18,3	21,3
4.1.2	Overige personele lasten	18,0	12,8
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	2,5	1,2
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5,6	3,5
4.1.2.3	Overige	9,9	8,1
4.2	Afschrijvingen materiële activa 1)	24,3	27,6
4.3	Huisvestingslasten	22,2	23,2
4.3.1	Huur	2,4	1,6
4.3.2	Verzekeringen	0,5	0,5
4.3.3	Onderhoud	4,9	5,2
4.3.4	Energie en water	4,5	4,9
4.3.5	Schoonmaakkosten	3,5	3,6
4.3.6	Heffingen	1,8	1,7
4.3.7	Overige	4,6	5,7
4.4	Overige lasten	63,6	61,0
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	15,4	14,7
4.4.2	Inventaris en apparatuur	7,1	9,9
4.4.3	Dotaties overige voorzieningen	1,5	-2,0
4.4.4	Overige lasten	39,6	38,4
Totaal lasten		308,7	304,8

1) 2014 inclusief bijzondere waardevermindering ad € 4,4 miljoen

4.1	Gemiddelde personeelsformatie (fte)	Realisatie	Realisatie
	geconsolideerd	2015	2014
	WP	1.528	1.532
	OBP	1.095	1.114
	Totaal formatie	2.623	2.646

4.4.1 Specificatie accountantskosten (k€)	Realisatie	Realisatie
geconsolideerd	2015	2014
Honorarium onderzoek jaarrekening	177,0	95,0
Honorarium andere controleopdrachten	110,0	75,0
Honorarium fiscale adviezen	257,0	195,0
Honorarium andere niet-controledienst	4,0	15,0
Totaal accountantskosten	548,0	380,0

4.4.4 Overige lasten (M€)	Realisatie	Realisatie
geconsolideerd	2015	2014
Boeken en tijdschriften	3,2	3,0
Technische materialen, drukwerk, etc.	9,0	9,3
Grondstoffen	0,6	0,9
Overige kosten gelieerde ondernemingen	0,2	0,5
Reis- en verblijfkosten	8,3	8,0
Uitbesteed werk	12,4	12,4
Beurzen	1,7	0,8
Huur, onderhoud apparatuur, etc.	4,2	3,5
Totaal overige lasten	39,6	38,4

Financiële baten en lasten (M€)	Realisatie	Realisatie
geconsolideerd	2015	2014
Rentebaten	0,2	0,4
Rentelasten	-1,4	-11,1
5 Totaal financiële baten en lasten	-1,2	-10,7
7 Resultaat op deelnemingen	0,0	0,1
8 Aandeel derden in het resultaat	-0,3	-0,4

3 Enkelvoudige jaarrekening 2015

3.1 Enkelvoudige Balans per 31 december 2015

	Balans per 31 december (M€) na resultaatbestemming enkelvoudig	2015	2014
1.2	Materiële vaste activa	253,2	259,4
1.3	Financiële vaste activa	17,8	19,6
	Totaal vaste activa	271,0	279,0
1.4	Vorraden	0,4	0,3
1.5	Vorderingen	59,9	71,0
1.7	Liquide middelen	102,7	81,0
	Totaal vlottende activa	163,0	152,3
	Totaal activa	434,0	431,3
2.1	Eigen vermogen	155,8	149,1
2.2	Voorzieningen	15,4	14,7
2.3	Langlopende schulden	123,6	129,5
2.4	Kortlopende schulden	139,2	138,0
	Totaal passiva	434,0	431,3
	Solvabiliteit 1	0,36	0,35
	Solvabiliteit 2	0,39	0,38
	Liquiditeit (current ratio)	1,17	1,10
	Liquiditeit (quick ratio)	1,17	1,10

3.2 Enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2015

Staat van Baten en Lasten (M€)		Realisatie	Begroting	Realisatie
enkelvoudig		2015	2015	2014
3.1	Rijksbijdragen	193,5	191,1	190,8
3.3	College-, cursus, les- en examengelden	21,3	20,0	19,9
3.4	Baten werk in opdracht van derden	83,2	85,1	86,0
3.5	Overige baten	14,4	13,2	15,1
	Totaal baten	312,4	309,4	311,8
4.1	Personeelslasten	197,6	205,3	191,8
4.2	Afschrijvingen	22,3	21,6	21,4
4.3	Huisvestingslasten	22,2	22,8	22,9
4.4	Overige lasten	63,3	57,7	60,9
	Totaal lasten	305,4	307,4	297,0
	Saldo baten en lasten	7,0	2,0	14,8
5.	Saldo financiële baten en lasten	-0,4	-4,4	-9,8
	Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	6,6	-2,4	5,0
6.	Belastingen			
7.	Resultaat deelnemingen	0,1		-5,5
	Nettoresultaat	6,7	-2,4	-0,5
	Rentabiliteit	2,11	-0,78	1,60

3.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling (enkelvoudig)

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2015 van de universiteit.

Voor zover posten uit de balans en staat van baten en lasten hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en de staat van baten en lasten, met uitzondering van het volgende:

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van rechtspersonen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de universiteit in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de universiteit en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

3.4 Toelichting op de enkelvoudige Balans per 31 december 2015

Activa

Materiële vaste activa

1.2		1.2.1	1.2.2.	1.2.4	
Materiële vaste activa (M€)		Gebouwen	Inventaris	In uitvoe-	Totaal
enkelvoudig		en	en	ring en	
		terreinen	apparatuur	voortuit-	
				betalingen	
Aanschafprijs 1-1-2015	a	479,4	70,6	2,6	552,6
Afschrijving cumulatief 1-1-2015	b	-236,5	-56,7		-293,2
Boekwaarde 1-1-2015	c=a+b	242,9	13,9	2,6	259,4
Investeringen 2015	d	14,6	2,6	-0,8	16,4
Aanschafwaarde desinvesteringen 2015	e	-0,1	-8,3		-8,4
Afschrijvingen 2015	f	-17,2	-5,1		-22,3
Afschrijvingen desinvesteringen 2015	g		8,1		8,1
Aanschafprijs 31-12-2015	h=a+d+e	493,9	64,9	1,8	560,6
Afschrijving cumulatief 31-12-2015	i=b+f+g	-253,7	-53,7	0,0	-307,4
Boekwaarde 31-12-2015	j=h+i	240,2	11,2	1,8	253,2

Gestelde zekerheden

Aan de Staat der Nederlanden zijn de volgende zekerheden verstrekt:

- Per 1 januari 2010 het recht van 1^e hypotheek tot een bedrag van € 195 miljoen op een deel van het onroerend goed ter zekerheid van de opgenomen leningen.
- Ten behoeve van het gebouw Hengelosestraat 99 een eerste hypotheekinschrijving tot een bedrag van € 23,6 miljoen, evenals een bedrag van € 9,4 miljoen tot verhaal van verschuldigde renten, vergoedingen en kosten, alsmede verpandingsrechten voortvloeiende uit de subsidietoezeggingen uit hoofd van de huisvesting.

WOZ en verzekerde waarde gebouwen en terreinen (M€) enkelvoudig	2015
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	216,9
Verzekerde waarde gebouwen	611,2

Bovenstaande waardes zijn van toepassing op het belastingjaar 2015.

Financiële vaste activa

1.3	Financiële vaste activa (M€) enkelvoudig	Boek- waarde 01-01-2015	Investe- ringen en verstrekte leningen	Desinves- teringen en aflos- singen	Resultaat 2015	Reclassi- ficatie	Boek- waarde 31-12-2015
	Holding Technopolis Twente	2,9	5,6	-0,9	0,2		7,8
	Drienerbeek Onroerend Goed	2,0		-1,7	-0,1		0,2
1.3.1	Groepsmaatschappijen	4,9	5,6	-2,6	0,1	0,0	8,0
	BTC B.V.	0,6					0,6
	Participatiemaatschappij Oost Nederland B.V.	1,4					1,4
	The Gallery B.V.	0,5					0,5
	TSM Business School	0,0	0,2				0,2
1.3.2	Andere deelnemingen	2,5	0,2	0,0	0,0	0,0	2,7
	Drienerbeek Onroerend Goed	4,7		-4,7			0,0
	Holding Technopolis Twente 1)	1,5	0,7	-0,2			2,0
	CMI B.V.	0,0					0,0
1.3.3	Vorderingen op groepsmaatschappijen	6,2	0,7	-4,9	0,0	0,0	2,0
	The Gallery B.V.	0,7					0,7
1.3.4	Vorderingen op andere deelnemingen	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
	Vorderingen op OCW 2)	5,1		-0,6			4,5
	Reclassificatie 3)	-0,7					-0,7
1.3.5	Vorderingen op OCW	4,4	0,0	-0,6	0,0	0,0	3,8
	Auditoren / Studenten	0,1					0,1
	TOP-leningen	0,3		-0,3			0,0
	TPRC	0,8					0,8
	TSM	0,3		-0,3			0,0
	PC's, diversen (studenten)	0,1	0,1	-0,1			0,1
	Studiereis commissie	0,0	0,1	-0,1			0,0
	Reclassificatie 2)	-0,7				0,3	-0,4
1.3.7	Overige vorderingen	0,9	0,2	-0,8	0,0	0,3	0,6
	Totaal financiële vaste activa	19,6	6,7	-8,9	0,1	0,3	17,8

1). Het rentepercentage bedraagt 4,5%; de resterende looptijd van de lening bedraagt 19 jaren.

2) Het langlopende deel van de vordering (> 1 jaar) wordt gepresenteerd onder de Financiële Vaste Activa. Er zijn geen afspraken inzake aflossing overeengekomen. De rentevergoeding is variabel afhankelijk van het rendement van de lening.

3). De reclassificatie betreft het herrubriceren van de overige vorderingen met een looptijd korter dan 1 jaar naar de vlottende activa.

Vlottende activa

Voorraden

1.4	Voorraden (M€) enkelvoudig	31-12-2015	31-12-2014
1.4.1	Gebruiksgoederen	0,4	0,3

Vorderingen

1.5	Vorderingen (M€) enkelvoudig	31-12-2015	31-12-2014
1.5.1	Debiteuren	20,2	23,8
1.5.2	OCW 1)	0,7	0,7
1.5.3	Groepsmaatschappijen	1,7	7,3
	Holding Technopolis Twente B.V.	1,7	7,2
	Drienerbeek Onroerend Goed B.V	0,0	0,1
1.5.4	Andere deelnemingen	0,1	0,0
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	0,2	0,0
1.5.6	Overige overheden	6,8	4,9
1.5.7	Overige vorderingen:	0,4	0,7
	Kortlopende vorderingen financiële vaste activa	0,4	0,6
	Overige	0,0	0,1
1.5.8	Overlopende activa:	31,3	35,5
	Werk in opdracht van derden		
	Saldo projecten met een debetstand	40,2	45,0
	Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-76,0	-76,8
	Kosten Werk in opdracht van Derden	116,2	121,8
	Saldo projecten met een creditstand	-12,5	-12,3
	Vooruitgefactureerde en ontvangen termijnen	-55,2	-58,1
	Kosten Werk in opdracht van Derden	42,7	45,8
	Vooruitbetaalde kosten	2,2	1,7
	Nog te ontvangen bedragen	1,4	1,1
	Totaal overlopende posten	61,4	72,9
1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid	-1,5	-1,9
	Totaal vorderingen	59,9	71,0

1) Het langlopende deel van de vordering op OCW (> 1 jaar) wordt gepresenteerd onder Financiële Vaste Activa.

1.5.9	Voorziening wegens oninbaarheid (M€) enkelvoudig	2015	2014
1.5.9.1	Saldo per 1 januari	1,9	1,2
1.5.9.2	Onttrekking	-0,7	-0,7
1.5.9.3	Dotatie	0,3	1,4
	Stand per 31 december	1,5	1,9

Liquide middelen

1.7	Liquide middelen (M€) enkelvoudig	31-12-2015	31-12-2014
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	77,7	11,0
1.7.3	Deposito's	25,0	70,0
	Totaal liquide middelen	102,7	81,0

Passiva

Eigen Vermogen

2.1	Eigen vermogen (M€) enkelvoudig	Stand per 1-1-2015	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2015
2.1.1	Algemene reserve	140,1	6,5	-2,9	143,7
2.1.2	Bestemmingsreserve sociale lasten fonds	1,3	0,4		1,7
	Bestemmingsreserve: EWI	1,8	-0,3		1,5
	Bestemmingsreserve: NanoLab	0,9			0,9
	Bestemmingsreserve (publiek):				
	Drienerbeek Onroerend Goed B.V.	2,0	-0,1	-1,7	0,2
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat):				
	Holding Technopolis Twente B.V.	3,0	0,2	4,6	7,8
	Totaal Eigen Vermogen	149,1	6,7	0,0	155,8

Bestemmingsreserves

- De gevormde bestemmingsreserve sociale lasten fonds van de universiteit geldt als een egaliseringsreserve om toekomstige verschillen tussen begrote en gerealiseerde sociale lasten te kunnen verrekenen.
- De bestemmingsreserve EWI betreft een gekwantificeerd deel van de reserves van de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde & Informatica bedoeld om toekomstige uitgaven mee af te dekken als gevolg van bijkomende kosten uit de reorganisatie van de faculteit.
- Het NanoLab kent een bestemmingsreserve, waarin, contractueel vastgelegd herinvesteringsfonds, jaarlijks 1% van gedane investeringen in apparatuur wordt gereserveerd voor toekomstige investeringen.
- De gevormde bestemmingsreserves voor de gelieerde instellingen Drienerbeek Onroerend Goed B.V.en Holding Technopolis Twente B.V. geven de vermogenspositie van deze instellingen weer en zijn bestemd voor het opvangen van mogelijke toekomstige tekorten van deze instellingen, alsmede bij de Holding Technopolis Twente B.V. om in de toekomst eventuele private activiteiten mee te financieren.

Voorzieningen

2.2	2.21	2.23	
Voorzieningen (M€) enkelvoudig	Personeels- voorzieningen	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen
Stand per 1-1-2015	8,1	6,6	14,7
Dotaties	3,6	1,8	5,4
Onttrekkingen	-1,6	-1,7	-3,3
Vrijval	-1,1	-0,3	-1,4
Stand per 31-12-2015	9,0	6,4	15,4
Onderverdeling saldo 31-12-2015:			
< 1 jaar	2,4	1,7	4,1
> 1 jaar	6,6	4,7	11,3

Personeelsvoorzieningen

- De voorziening reorganisatie en wachtgeld van € 6,5 miljoen (2014 € 6,1 miljoen) heeft tot doel claims uit hoofde van uitkeringen na ontslag af te dekken. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige verplichtingen met een toekomstige uitstroom van middelen. De universiteit is eigen risicodragers voor de gehele werkloosheidsuitkeringen inclusief het bovenwettelijke deel. Deze voorziening is bepaald op basis van beschikbare gegevens uit de administratie van het UWV en de opgave van Raet.
- De voorziening uitgestelde personeelsbeloning van € 1,6 miljoen (2014 € 1,5 miljoen) is gevormd ten behoeve van toekomstige uitbetalingen in verband met jubilea en non-activiteiten. De universiteit is eigen risicodragers voor de WAO en WIA. De WAO-uitkeringen gedurende de eerste vijf jaren van de arbeidsongeschiktheid komen hierdoor voor rekening van de universiteit.

- De voorziening WIA ad € 0,9 miljoen (2014 € 0,5 miljoen) is gewaardeerd tegen het bedrag van de bezoldiging inclusief werkgeverslasten. De universiteit is met ingang van 2006 eigen risicodragers voor de WIA, hetgeen tot gevolg heeft dat de universiteit het risico voor de lasten van de WGA-uitkeringen gedurende een periode van 10 jaar het eigen-risicodragerschap zelf draagt. Dotatie aan de voorziening vindt plaats op het moment dat voorzien wordt dat een werknemer instroomt in de WIA.

Overige voorzieningen

- De voorziening milieurisico's ad € 3,1 miljoen (2014 € 2,1 miljoen) is gevormd in verband met de renovatie van vastgoed, met name voor asbestsanering. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geïndexeerd en is gebaseerd op een rapport van deskundigen.
- De voorziening ondersteuning studenten van € 0,6 miljoen (2014 € 0,6 miljoen) betreft opgebouwde rechten overeenkomstig art. 7.51 WHW. De hoogte van de voorziening is gebaseerd op een inschatting van de toekomstige aanspraken.
- De voorziening EU is € 0,6 miljoen (2014 € 1,6 miljoen) en is gevormd naar aanleiding van een EU-audit op projecten die vallen onder het 6^e en 7^e kader, en is ter dekking van de mogelijke financiële correcties op opbrengsten uit de EU-projecten.
- De UT heeft ten behoeve van The Gallery BV een huurgarantie afgegeven over een periode van 10 jaar. De huidige ontwikkeling binnen The Gallery zijn voor de UT aanleiding om hiervoor een voorziening te treffen van € 1,6 miljoen (2014 € 1,9 miljoen).
- Met betrekking tot de verkoop van een pand is een voorziening getroffen van € 0,5 miljoen (2014 € 0,4 miljoen) in verband met een verlieslatend huurcontract.

Langlopende schulden

2.3	2.3.	2.3.5	
Langlopende schulden (M€) enkelvoudig	Krediet- instellingen	's-Rijks schatkist	Totaal
Stand per 1-1-2015	0,6	128,9	129,5
Aangegane leningen	0,0	0,0	0,0
Aflossingen	-0,6	-5,3	-5,9
Stand per 31-12-2015	0,0	123,6	123,6
Onderverdeling saldo 31-12-2015:			
Looptijd 1-5 jaar		21,1	21,1
Looptijd > 5 jaar		102,5	102,5
Rentepercentage	5,25%	vast	

Onderstaande tabel geeft een weergave van de aangegane leningen, jaarlijkse aflossingen en te betalen rente:

Lening (M€) enkelvoudig	Einddatum	Aflossing per jaar	Rente	Rentevast periode
ASN Bank	15-01-16	Jaarlijks stijgende annuïteit + extra aflossing	5,25%	
Ministerie van Financiën lening	3-01-39	€ 3,2 miljoen	0,71%	2025
Ministerie van Financiën lening	3-01-39	€ 0,9 miljoen	0,16%	2021
Ministerie van Financiën lening	2-01-41	€ 1,2 miljoen	0,14%	2021

De variabel rentende leningen bij het Ministerie van Financiën zijn in 2015 omgezet naar vast rentende leningen.

Kortlopende schulden

2.4	Kortlopende schulden (M€) enkelvoudig	31-12-2015	31-12-2014
2.4.1	Kredietinstellingen 1)	5,9	7,1
2.4.3	Crediteuren	12,2	13,4
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	0,0	0,1
2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	10,0	9,3
2.4.7.1	Loonheffing	7,8	6,6
2.4.7.2	Omzetbelasting	0,2	0,8
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	2,0	1,9
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	2,4	2,4
2.4.9	Overige kortlopende schulden	80,7	77,9
	Waarborgsommen	0,2	0,2
	Vooruit ontvangen/Nog te betalen bedragen	22,8	19,7
	Vooruit ontvangen i.h.k.v. bestemmingsfondsen	2,9	3,1
	Ontvangen voorschotten Werk in opdracht van Derden	51,5	51,3
	Verbonden partijen	0,4	0,6
	Diversen	2,9	3,0
2.4.10	Overlopende passiva:	28,0	27,8
	Vakantiedagen/-geld	14,2	14,3
	Vooruit ontvangen collegegelden	9,2	9,1
	Vooruit ontvangen i.h.k.v subsidies OCW	0,3	0,8
	Transitoria *	4,3	3,6
	Totaal kortlopende schulden (enkelvoudig)	139,2	138,0

1) Bij kredietinstellingen is het kortlopende aflossingsdeel (< 1 jaar) opgenomen van de langlopende schulden

Niet in de enkelvoudige balans opgenomen activa en verplichtingen

Claims

Door enkele bij nieuwbouwprojecten betrokken partijen zijn in het verleden claims ingediend bij de universiteit. Door de universiteit zijn tegenclaims ingediend bij de betreffende partijen. Door de Rechtbank te Almelo is in één zaak de universiteit in 2012 in het gelijk gesteld en is de vordering van de universiteit geheel toegekend. De claim van de tegenpartij is door de Rechtbank afgewezen. Aangezien tegen deze uitspraak het Hoger Beroep nog loopt, zijn de financiële effecten niet in de jaarcijfers verwerkt en zijn de ontvangen gelden op de balans geparkeerd.

De universiteit heeft op 7 april 2011 een claim van € 2,5 miljoen ontvangen met betrekking tot een vermeende overeenkomst van erfpacht- en opstalrecht. Op 25 april 2012 heeft de Rechtbank te Almelo in deze zaak uitspraak gedaan en de universiteit veroordeeld tot betaling van een bedrag van k€ 124 ter grootte van de gemaakte kosten en aan de tegenpartij geen verdere vergoeding toegewezen voor vermeende winstderving. Deze k€ 124 is reeds in 2012 ten laste van de exploitatie van de universiteit gebracht. De tegenpartij heeft tegen de uitspraak hoger beroep aangetekend. De uitkomst van het hoger beroep is voor de tegenpartij aanleiding geweest om de zaak verder te leiden naar de Hoge Raad. De zaak bij de Hoge Raad loopt nog.

Aansprakelijkheid en garanties

Garantstellingen

- Aan de Gallery B.V. te Enschede is door de universiteit op 12 april 2012 voor een periode van 10 jaar een garantstelling afgegeven ter nakoming van de huur- en serviceverplichtingen van CMI B.V. te Enschede in geval van (gedeeltelijke) leegstand. De jaarlijkse kosten voor huur en service bedragen, in geval van leegstand, circa € 0,8 miljoen per jaar.
- De universiteit en Kondor Wessels Projecten B.V. verplichten zich om voor een bedrag van in totaal maximaal € 0,25 miljoen elk, jegens The Gallery B.V. garant te staan voor de 1^e verhuur van Fase 1 tot 95% van de geprognoseerde huuropbrengsten ad € 1 miljoen per jaar; gedurende een periode van 3 jaar vanaf de oplevering van fase 1 op 1 april 2013. Deze bepaling maakt onderdeel uit van de tussen partijen gesloten overeenkomst.
- Inzake de door The Gallery B.V. aangegane rekening courant krediet en lening van in totaal € 8,8 miljoen voor de financiering van haar bedrijfsverzamelgebouw alsmede financiering van het werk kapitaal, heeft de universiteit samen met de zes andere aandeelhouders een rente- en aflossingsgarantie (pro rata parte) afgegeven jegens de ING Bank. De universiteit staat garant voor een aflossingsdeel van circa € 1,25 miljoen, alsmede de te betalen variabele rente plus opslag door The Gallery B.V.

Borgstellingen

Ten behoeve van High Tech Factory B.V. is een borgstelling aan de Bank Nederlandse Gemeenten afgegeven. Het totaal van de lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten bedraagt per jaareinde 2015 € 3,2 miljoen (2014 € 3,3 miljoen).

Meerjarige financiële verplichtingen

Bouwactiviteiten

De lopende verplichtingen ultimo 2015 in het kader van de bouwactiviteiten bedroegen circa € 1,9 miljoen.

Huurverplichtingen

- Ten behoeve van studentenhuysvesting heeft de universiteit in 2014 een overeenkomst gesloten met Snelder Zijlstra Bedrijfshuysvesting voor de huur van het pand Stadsweide voor € 0,4 miljoen per jaar. De aangegane overeenkomst eindigt op 30 juni 2019.
- Eveneens is met Snelder Zijlstra Bedrijfshuysvesting per 1 augustus 2014 een overeenkomst gesloten voor de huur van het pand Capitool 40 ten behoeve van permanente tentamenruimte. Het huurbedrag bedraagt € 0,1 miljoen per jaar. Deze overeenkomst eindigt per 31 juli 2016.
- Ten behoeve van Designlab is een huurovereenkomst gesloten met The Gallery B.V. ten bedrage van € 1,0 miljoen per jaar.

Erfpachtverplichtingen

Begin jaren negentig zijn woningen belast met erfpacht verkocht aan personeelsleden van de universiteit. De erfpachter van de woningen heeft de bevoegdheid het erfpachtrecht en de opstallen bij aangetekend schrijven aan de onroerend goed vennootschap aan te bieden. In dat geval is de vennootschap verplicht het erfpachtrecht en de opstallen te kopen. De koopsom zal door beide partijen in onderling overleg worden vastgesteld. Het recht van erfrecht dat is verworven bij de verkoop van de woningen is destijds gewaardeerd tegen de contante waarde. Deze waarde werd jaarlijks verminderd met de gefactureerde erfpachtgelden met betrekking tot de verkochte woningen. Uiteindelijk werd zodoende in boekjaar 2013 de financiële waarde nihil bereikt. Het recht van erfpacht – hoewel geen financiële vaste activa van waarde meer – blijft echter voortdurend van kracht ondanks eventueel einde looptijd van de canontermijnen op woningen.

Voorwaardelijke verplichtingen

Inkoop

In het kader van de inkoop van goederen en diensten zijn door de universiteit ultimo 2015 financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van circa € 4,1 miljoen.

Onderhoud

Door de universiteit zijn in het kader van onderhoud aan gebouwen en terreinen voor het jaar 2015 financiële verplichtingen aangegaan tot een bedrag van € 2,5 miljoen.

Auteursrechten readers / reprorecht

De universiteit stelt readers samen, waarin gedeelten zijn overgenomen uit auteursrechtelijk beschermde werken. Bij overnames worden aan uitgevers auteursrechten betaald. Daarnaast is de universiteit reprorecht verschuldigd in verband met het maken van kopieën uit auteursrechtelijk beschermde werken. De Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (VSNU) heeft namens de universiteiten met de Stichting Reprorecht een overeenkomst gesloten waarin de omvang van de verschuldigde rechten is vastgelegd.

3.5 Toelichting op de enkelvoudige Staat van Baten en Lasten over 2015

Baten

Staat Baten en Lasten (M€)		Realisatie 2015	Realisatie 2014
Baten enkelvoudig			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	193,5	190,8
3.3.4	Collegegelden sector WO	21,3	19,9
3.4	Baten werk in opdracht van derden	83,2	86,0
3.4.1	Contractonderwijs	1,6	1,4
3.4.2	Contractonderzoek	73,7	76,2
3.4.2.1	Internationale organisaties	21,3	21,2
3.4.2.2	Nationale overheden	15,7	17,8
3.4.2.3	NWO	21,2	20,3
3.4.2.4	KNAW	0,2	0,3
3.4.2.5	Overige non-profit organisaties	5,5	5,9
3.4.2.6	Bedrijven	9,7	10,7
3.4.3	Overige baten werk i.o.v. derden	7,9	8,4
3.5	Overige baten	14,4	15,1
3.5.1	Verhuur	4,1	3,9
3.5.2	Detachering personeel	1,2	1,2
3.5.3	Overige baten	9,1	10,0
Totaal baten		312,4	311,8

3.5.3	Overige baten (M€) enkelvoudig	2015	2014
	Verkoop catering	0,6	0,6
	Subsidieregelingen, cursussen en	1,3	1,4
	Bijdrage aan studentenvoorzieningen	0,6	0,6
	Doorberekende energie	0,9	0,9
	Onderwijsmateriaal, kennisvalorisatie,	5,7	6,5
	Totaal overige baten	9,1	10,0

Lasten

Staat Baten en Lasten (M€)		Realisatie	Realisatie
Lasten enkelvoudig		2015	2014
4.1	Personeelslasten	197,6	191,8
4.1.1	Lonen en salarissen	179,6	179,3
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	143,2	139,8
4.1.1.2	Sociale lasten	18,1	18,2
4.1.1.3	Pensioenpremies	18,3	21,3
4.1.2	Overige personele lasten	18,0	12,5
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	2,4	1,2
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5,4	3,3
4.1.2.3	Overige	10,2	8,0
4.2	Afschrijvingen materiele activa	22,3	21,4
4.3	Huisvestingslasten	22,2	22,9
4.3.1	Huur	3,5	2,8
4.3.2	Verzekeringen	0,5	0,5
4.3.3	Onderhoud	4,7	4,5
4.3.4	Energie en water	4,2	4,7
4.3.5	Schoonmaakkosten	3,4	3,5
4.3.6	Heffingen	1,6	1,6
4.3.8	Overige	4,3	5,3
4.4	Overige lasten	63,3	60,9
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	15,9	15,3
4.4.2	Inventaris en apparatuur	6,9	9,9
4.4.3	Dotaties overige voorzieningen	1,5	-2,0
4.4.4	Overige lasten	39,0	37,7
Totaal lasten		305,4	297,0

4.1	Gemiddelde personeelsformatie (fte)	Realisatie	Realisatie
	enkelvoudig	2015	2014
	WP	1.528	1.532
	OBP	1.074	1.093
	Totaal formatie	2.602	2.625

4.4.4	Overige lasten (M€)	2015	2014
	enkelvoudig		
	Boeken en tijdschriften	3,2	3,0
	Technische materialen, drukwerk, etc.	9,0	9,3
	Grondstoffen	0,5	0,7
	Reis- en verblijfkosten	8,7	8,2
	Uitbesteed werk	11,7	12,1
	Beurzen	1,7	0,8
	Huur, onderhoud apparatuur, etc.	4,2	3,6
	Totaal overige baten	39,0	37,7

Financiële baten en lasten

5	Financiële baten en lasten (M€)	Realisatie	Realisatie
	enkelvoudig	2015	2014
5.1	Rentebaten	0,3	0,5
5.5	Rentelasten	-0,7	-10,3
	Totaal financiële baten en lasten	-0,4	-9,8

Resultaat deelnemingen

7	Resultaat deelnemingen (M€)	Realisatie	Realisatie
	enkelvoudig	2015	2014
	Holding Technopolis Twente	0,2	-5,5
	Drienerbeek Onroerend Goed	-0,1	0
	Totaal financiële baten en lasten	0,1	-5,5

3.6 Deelnemingen en verbonden partijen

Meerderheidsdeelnemingen volledig opgenomen in de consolidatie		% deelname	Eigen Verm. (M€)	Expl. Res. (M€)	Omzet (M5)	Verklaring art. 2:403 BW
Naam	Holding Technopolis Twente	100%	8,5	0,2	7,4	nee
Juridisch vorm	B.V.					
Statutaire zetel	Enschede					
Activiteit	Overige					
Naam	Drienerbeek Onroerend Goed	100,0	0,2	-0,1	1,0	nee
Juridisch vorm	B.V.					
Statutaire zetel	Enschede					
Activiteit	Onroerende zaken					

Meerderheidsdeelnemingen volledig opgenomen in de consolidatie

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Activiteit	% deelname
Minderheidsbelangen Universiteit Twente				
Bedrijfs Technologisch Centrum Twente	B.V.	Enschede	Overig	36%
52° North	GmbH	Münster	Contractonderzoek	26%
The Gallery	B.V.	Enschede	Overig	14%
Participatiemij Oost Nederland	B.V.	Arnhem	Overig	3%
TSM Business School	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	20%

Verbonden partijen Holding Technopolis Twente

Technopolis Twente Onroerend Goed	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
United Twente Innovation	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	100%
De Hogekamp	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
Congres- en Studiecentrum Twente	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
ITC International Hotel	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
VVI	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	100%
High Tech Factory	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
- High Tech Facilities	B.V.	Enschede	Contractonderwijs	100%
- High Tech Fund	B.V.	Enschede	Overig	100%
UT International Ventures Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	60%
- UT International Ventures	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	60%
- UTIVH – Micronext Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	60%
- UTIVH – Aerotech Development	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	60%
- UTIVH – Vycap	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	60%
- PA Imaging Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	30%
- PA Imaging R&D	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	30%
- Ostendum Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	22%
- Ostendum R&D	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	22%
- U-Needle Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	16%

Minderheidsbelangen Holding Technopolis Twente

Nocitrack	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	53%
MyLife Technology	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	49%
Screvo Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	48%
MobiHealth	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	47%
Hy2Care	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	41%
Mosaic Systems	B.V.	Breda	Contractonderzoek	43%
PA Imaging Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	35%
IX	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	30%
Nederlandse Duitse Internet Exchange	B.V.	Enschede	Overig	25%
Panthera Group (w/h Lionix)	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	23%
Mercury Lab	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	22%
4Silence	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	20%
Twente Technology Fund	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	19%
20 Med Therapeutics	B.V.	Hengelo	Contractonderzoek	18%
Micronit Microfluidic	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	16%
GreenInsight	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	16%
Smarttip	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	15%
Materiomics	B.V.	Bilthoven	Contractonderzoek	15%
Gable Systems	B.V.	Hengelo	Contractonderzoek	15%
SoundInsight	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	11%
Locus Positioning	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	10%
SenzAir	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	10%
Smart Signs Holding	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	10%
Sensor Imprint Technology	B.V.	Doom	Contractonderzoek	10%
Eurekite	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	5%
Dipper	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	5%
TerraTeq	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	5%
Recore Systems	B.V.	Enschede	Contractonderzoek	2%

Commanditaire Vennootschappen

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Activiteit
Clear Flight Solutions	C.V.	Enschede	Contractonderzoek
Eurekite	C.V.	Enschede	Contractonderzoek

3.7 WNT bezoldiging topfunctionarissen

De sectorgebonden inkomensnorm voor het Wetenschappelijk Onderwijs inzake de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector bedraagt voor 2015 € 230.474.

De bezoldiging van de individuele leden van het College van Bestuur en de Raad van Toezicht was als volgt en in lijn met de verantwoordingsplicht uit hoofde van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Leidinggevende topfunctionarissen (College van Bestuur)

Bedragen € Functie	Dhr. V. van der Chijs Voorzitter	Dhr. K.J. van Ast Vice-Voorzitter	Dhr. K.J. van Ast Directeur Holding Technopolis Twente B.V.
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 30/9	1/10 - 31/12
Omvang dienstverband in 2015 (in fte)	1,0	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	ja
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echte	echte	echte
<i>Langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam</i>	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Individueel WNT-maximum	230.474	172.382	58.092
<u>Bezoldiging 2015</u>			
Beloning	190.654	150.806	34.098
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	17.500	13.115	3.901
Subtotaal	208.154	163.921	37.999
-/- Onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	208.154	163.921	37.999
Motivatie overschrijding	n.v.t	n.v.t	n.v.t

Bedragen € Functie	Mw. M. Bult - Spiering Vice-Voorzitter	Dhr. E. Brinksma Rector Magnificus
Duur dienstverband 2015	1/9 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echte	echte
<i>Langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam</i>	n.v.t	n.v.t
Individueel WNT-maximum	77.035	230.474
<u>Bezoldiging 2015</u>		
Beloning	48.938	184.970
Belastbare onkostenvergoedingen	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	5.341	17.306
Subtotaal	54.279	202.276
-/- Onverschuldigd betaald bedrag		
Totaal bezoldiging	54.279	202.276
Motivatie overschrijding	n.v.t	n.v.t

Toezichthoudende functionarissen (Raad van Toezicht)

Bedragen €	Dhr. C.J. van der Graaf	Dhr. A.H. Schaaf	Mw. J.I. Stoker	Mw. C.I.J.M. Ross-van Dorp
Functie	Voorzitter	Voorzitter	Lid	Lid
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/3	1/4 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	8.524	26.047	23.047	23.047
<u>Bezoldiging 2015</u>				
Beloning	3.750	23.205	12.500	12.500
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Subtotaal	3.750	23.205	12.500	12.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag				
Totaal bezoldiging	3.750	23.205	12.500	12.500
Motivatie overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Gegevens 2014</u>				
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
<u>Bezoldiging 2014</u>				
Beloning	15.000	0	10.000	10.000
Belastbare onkostenvergoedingen				
Beloningen betaalbaar op termijn				
Totaal bezoldiging 2014	15.000	0	10.000	10.000
Individueel WNT-maximum 2014	6.675	20.025	17.800	17.800

Bedragen €	Dhr. E.J.F. Bos	Dhr. A.H. Schaaf	Dhr. E.T.A. de Boer
Functie	Lid	Lid	Lid
Duur dienstverband 2015	1/10 - 31/12	1/1 - 31/3	1/1 - 31/12
Individueel WNT-maximum	5.809	5.683	23.047
<u>Bezoldiging 2015</u>			
Beloning	3.125	3.125	12.500
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn			
Subtotaal	3.125	3.125	12.500
-/- Onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	3.125	3.125	12.500
Motivatie overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
<u>Gegevens 2014</u>			
Duur dienstverband 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
<u>Bezoldiging 2014</u>			
Beloning		10.000	10.000
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn			
Totaal bezoldiging 2014	0	10.000	10.000
Individueel WNT-maximum 2014	6.675	20.025	17.800

Bezoldiging of ontslaguitkering niet-topfunctionarissen

Bedragen €			
Functie	Hoogleraar 1	Hoogleraar 2	Hoogleraar 3
Duur dienstverband in 2015	1/1 -31/12	1/1 -31/12	1/1 -30/09
Omvang dienstverband in 2015 (in fte)	1,0	1,0	1,0
<u>Bezoldiging 2015</u>			
Beloning	198.504	165.495	89.515
Belastbare onkostenvergoedingen	0		0
Beloningen betaalbaar op termijn	17.858	16.419	11.963
Totaal bezoldiging 2015	216.362	181.914	101.478
Individueel WNT-maximum	178.000	178.000	133.134
Motivatie overschrijding	zie 1)	zie 2)	n.v.t.
<u>Uitkeringen in 2015 wegens beëindiging dienstverband</u>			
Totaal toegekende uitkeringen wegens beëindiging dienstverband			157.017
Individueel WNT-max. ontslaguitkering			133.134
Voorgaande functie	Hoogleraar	Hoogleraar	Hoogleraar
Motivatie overschrijding			zie 3)
<u>Gegevens 2014</u>			
Functie(s) in 2014	Hoogleraar 1	Hoogleraar 2	Hoogleraar 3
Omvang dienstverband in 2014 (in fte)	1,0	1,0	1,0
<u>Bezoldiging 2014</u>			
Beloning	194.193	154.986	104.362
Belastbare onkostenvergoedingen			
Beloningen betaalbaar op termijn	34.036	26.121	17.543
Totaal bezoldiging 2014	228.229	181.107	121.905

Motivatie:

- 1) De beloning is overeengekomen met een meer dan excellente wetenschapper om internationaal te kunnen concurreren en deze wetenschapper voor onze universiteit te kunnen behouden.
- 2) Overschrijding door overeengekomen bezoldiging vastgesteld vóór invoering ministeriele regeling WNT/OCW.
- 3) Overschrijding als gevolg van een ontslaguitkering waarbij sprake is van afkoop van WW en bovenwettelijke WW rechten.

Bedragen €	
Functie	Decaan 1
Duur dienstverband in 2015	1/1 -31/12
Omvang dienstverband in 2015 (in fte)	1,0
<u>Bezoldiging 2015</u>	
Beloning	172522
Belastbare onkostenvergoedingen	0
Beloningen betaalbaar op termijn	16322
Totaal bezoldiging 2015	188844
Individueel WNT-maximum	178000
Motivatie overschrijding	zie 4)
<u>Uitkeringen in 2015 wegens beëindiging dienstverband</u>	
Totaal toegekende uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	
Individueel WNT-max. ontslaguitkering	
Voorgaande functie	Decaan
Motivatie overschrijding	
<u>Gegevens 2014</u>	
Functie(s) in 2014	Decaan
Omvang dienstverband in 2014 (in fte)	1,0
<u>Bezoldiging 2014</u>	
Beloning	147702
Belastbare onkostenvergoedingen	
Beloningen betaalbaar op termijn	24441
Totaal bezoldiging 2014	172143

Motivatie:

4) Overschrijding door incidentele betaling overeengekomen vóór invoering ministeriele regeling WNT/OCW.

4 Overige gegevens

4.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

4.2 Bepaling omtrent de resultaatbestemming

Ingevolge artikel 2.9, lid 5 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek is het resultaat van het verslagjaar verrekend met de reserve van de instelling. Het positieve resultaat over het verslagjaar 2015 van € 6,7 miljoen wordt toegevoegd aan het eigen vermogen.

4.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan met een significante invloed op het resultaat en het vermogen van de universiteit.

Analyse financiële resultaat 2015

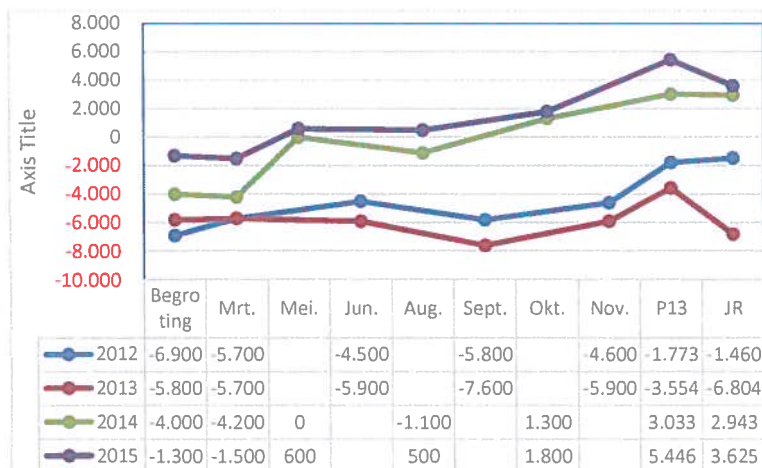
Algemeen beeld:

De UT heeft over het jaar 2015 een positief resultaat gerealiseerd van € 6,7 miljoen. Dit resultaat wijkt sterk af van het negatieve resultaat over 2014 van € 0,9 miljoen als ook van het begrote negatieve resultaat van € 2,4 miljoen. De laatste prognose over 2015 samengesteld aan de hand van de input van de eenheden en gebaseerd op de gerealiseerde cijfers per eind oktober 2015 liet nog een geprognosticeerd resultaat van € 0,7 miljoen positief zien; een afwijking van € 6 miljoen t.o.v. het uiteindelijke jaarresultaat. In deze notitie worden de bovengenoemde verschillen toegelicht.

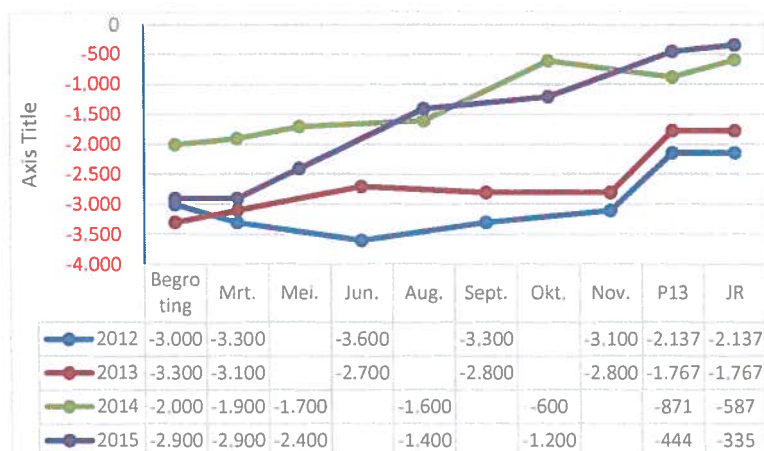
Het hierboven genoemde beeld in resultaatontwikkeling door het jaar heen zien we al een aantal jaren. Er lijkt in het algemeen conservatief begroot te worden hetgeen we ook weer terugzien in de prognoses door het jaar heen, waarbij de ene eenheid dit beter in de grip heeft dan de andere.

Om e.e.a. te illustreren zijn onderstaande grafieken opgenomen. Hierin zijn over de jaren 2012 t/m 2015 de begrote resultaten weergegeven, de prognose resultaten door het jaar heen en het uiteindelijke jaarresultaat. Weergegeven is het totaal van de faculteiten en het totaal van de instituten. De diensten laten over het algemeen een stabiel beeld zien vandaar dat deze verder niet weergegeven zijn.

Resultaat ontwikkeling faculteiten:

Resultaat ontwikkeling instituten:

De grafieken geven over het algemeen een stijgende lijn in de resultaten weer. Dergelijke resultaatontwikkeling door het jaar heen zijn voor de bedrijfsvoering van de faculteiten/instituten en daarmee

de UT vanzelfsprekend niet wenselijk. Voor dit jaar zal dan ook meer grip gekregen moeten worden op de resultaatontwikkeling zodat we door het jaar heen een stabiel beeld krijgen van de financiële stand van zaken van de UT.

Dit begint met de aanstaande kwartaalrapportage gebaseerd op de cijfers per eind maart en de prognose die op basis hiervan opgesteld moet worden. Voorkomen moet worden dat onderzoeksmiddelen ook dit jaar niet volledig worden doorgesluisd of pas op een te laat moment waardoor het voor de faculteiten bijna niet meer mogelijk is de middelen in te zetten. Nadrukkelijk zal ook gekeken moeten worden naar het realiteitsgehalte van vacatures die in de begrotingen (die ondertussen een half jaar geleden is opgesteld) opgenomen zijn. Voor de rest van dit jaar kan al met een redelijke mate van zekerheid worden ingeschat of begrote vacatures ingevuld zullen gaan worden. Ook zal eerder geanticipeerd moeten worden op kostenontwikkelingen om te voorkomen dat bijv. in het geval van energielasten de eindafrekeningen pas laat in het jaar bekend worden terwijl dit wel voorzien had kunnen worden.

Resultaatontwikkeling 2015:

Onderstaand de weergave van de exploitatieresultaten van de UT per eenheid. Voor het jaar 2015 is naast de begroting ook de laatste prognose en het uiteindelijke jaarresultaat 2015 weergegeven. Vervolgens is het gerealiseerde jaarresultaat 2015 achtereenvolgens afgezet tegen het resultaat 2014, de begroting en tot slot tegen de laatst opgestelde prognose over 2015. De grotere afwijkingen worden vervolgens toegelicht:

Resultaten UT (bedragen x € 1.000,-)

Eenheid	2014	2015			Realiteit 2015 t.o.v.:			
	Realiteit	begroot	Prognose oktober	Realiteit	Realiteit 2014	Begroting 2015	prognose okt. 2015	
Faculteiten								
CTW	-3.000	-700	-900	-900	2.100 ⁽²⁾	-200	-	
EWI	-200	-500	-400	-	200	500	(a)	400 (I)
EWI-UCT (ATLAS)	800	-300	-300	500	-300	800	(b)	800 (II)
EWI-Nanolab	-	-100	-100	-	-	100		100
TNW	-800	-100	-	-	800	100		-
BMS	1.000	-	800	700	-300	700		-100
ITC	5.000	400	2.700	3.300	-1.700 ⁽³⁾	2.900	(c)	600 (III)
ITC-Twente Academy	100	-	-	-	-100	-		-
Totaal Faculteiten	2.900	-1.300	1.800	3.600	700	4.900		1.800
Instituten								
CTIT	700	-100	800	900	200	1.000	(d)	100
MESA+	-300	-800	-800	-200	100	600	(e)	600 (IV)
MIRA	-1.000	-1.900	-1.100	-1.000	-	900	(f)	100
IGS	-	-100	-	-	-	100		-
Totaal Instituten	-600	-2.900	-1.100	-300	300	2.600		800
Totaal Diensten	-600	-100	-700	-600	-	-500		100
Totaal Centrale Eenheid	3.200	1.900	1.000	3.900	700	2.000	(g)	2.900 (V)
Resultaat Deelnemingen	-5.800	-	-300	100	5.900	100		400
Totaal UT	-900	-2.400	700	6.700	7.600 ⁽¹⁾	9.100		6.000

Analyse resultaat 2015 t.o.v. 2014

1) Totaal resultaat:

De verklaring tussen jaarresultaat 2014 en 2015 moet grotendeels gezocht worden in het jaarresultaat over 2014. In dit jaar zijn een tweetal grote incidentele resultaat drukkende posten opgenomen die in het jaar 2015 niet gespeeld hebben. Dit zijn:

1. Afkoop van de rente swaps voor een totaal bedrag van € 6,3 miljoen (opgenomen onder Centrale Eenheid).
2. Afwaardering van investeringen in CMI (Resultaat Deelnemingen) voor € 4,4 miljoen

Genormaliseerd voor deze twee incidentele posten wordt het resultaatverschil tussen 2015 en 2014 gereduceerd tot € 2 miljoen waarmee het resultaat 2015 lager ligt dan over 2014. De afkoop in 2014 van de rente swaps heeft voor het jaar 2015 het gevolg dat de rentekosten M€ 3 lager liggen. Hiermee zijn o.a. de extra uitgaven aan beurzen voor M€ 1 gedekt.

Dit neemt niet weg dat er binnen de verschillende eenheden zoals hiervoor al aangegeven verschillen zijn in het resultaat 2014 en 2015. Dit betreffen met name:

2) CTW:

De resultaatsverbetering t.o.v. 2014 is voor een aanzienlijk deel toe te schrijven aan lagere lasten (personeel, huisvesting en debiteuren voorzieningen) in 2015.

3) ITC:

De toename in het resultaat t.o.v. 2014 is grotendeels veroorzaakt door hogere inkomsten uit 2^e en 3^e geldstroom projecten (+M€ 1,1 t.o.v. 2014)

Analyse resultaat 2015 t.o.v. begroting 2015

Ten opzichte van de het begrote resultaat voor 2015 van +/- M€ 2,4 komt het uiteindelijke resultaat 2015 met M€ 6,7 ruim M€ 9 hoger uit. Dit is toe te schrijven aan:

- a) **EWI :**
Het resultaat van EWI komt over 2015 M€ 0,5 beter uit dan begroot. Dit heeft met een groot aantal veelal kleinere incidentele baten te maken zoals lagere huisvestingslasten, additionele stimuleringsmiddelen van CTIT en MIRA, loon/prijs compensatie OCW maar aan de andere kant ook met hogere lasten in het kader van een reorganisatievoorziening.
- b) **EWI-UCT:**
Het resultaat van het University College Twente (UCT) komt met + M€ 0,5 aanzienlijk hoger uit dan het begrote en ook geprognosticeerde resultaat van +/- M€ 0,3. Oorzaak hiervan is dat de groei van de instroom achterbleef waardoor kosten in het onderwijsprogramma en nieuwe docenten niet zijn gerealiseerd in 2015.
- c) **ITC:**
Het resultaat van ITC is over 2015 met M€ 3,3 aanmerkelijk hoger uitgekomen dan het begrote resultaat van M€ 0,4. Deze toename is toe te schrijven aan hogere inkomsten (m.n. tuition fees) van M€ 0,7 en vooral aan lagere kosten dan begroot voor in totaal M€ 2,1. Lagere student gerelateerde kosten, lagere kosten voor projecten en een algeheel gerealiseerd lager kosten niveau door een kostenbewuste bedrijfsvoering zijn hier debet aan.
- d) **CTIT:**
Het resultaat CTIT over 2015 bedraagt M€ 0,9 positief, waarvan k€ 40 DesignLab en k€ 830 CTIT. Ten opzichte van het begrote resultaat van +/- M€ 0,1 is dit een afwijking van + M€ 1,0, met name

veroorzaakt door uitstel van uitgaven in het kader van Living Smart Campus (start pas in 2016 ipv 2015). De uitgaven verschuiven hiermee naar de jaren 2016 en 2017.

- e) MESA+:
Het resultaat van MESA+ is uitgekomen op -/- M€ 0,2. Ten opzichte van de begroting van -/- M€ 0,8 (hetgeen ook als laatste prognose over 2015 was opgenomen) is dit een afwijking van bijna M€ 0,6. Dit is toe te schrijven aan lagere lasten door niet gerealiseerde stimuleringsgelden w.o. de Strategic Research Orientations (SRO's). Dit zijn verkennende onderzoeken naar multidisciplinaire programma's veelal door jonge onderzoekers (AIO-ers).
- f) MIRA:
Het resultaat van MIRA is met M€ 1 bijna M€ 0,9 minder negatief uitgekomen dan het begrote resultaat van M€ 1,9. Dit positieve effect is toe te rekenen aan het feit dat er dit jaar minder gelden worden doorgesluisd door de MIRA (geldt ook voor de andere instituten). Deze gelden worden doorgeschoven naar 2016 en zullen in dat jaar besteed worden.
- g) Centrale Eenheid:
Zoals al eerder aangeven in deze notitie zijn door de afkoop van de renteswaps eind 2014 de rentelasten over 2015 M€ 3 lager uitgekomen. De afkooplasten hiervan van M€ 6,3 zijn ten laste van het verslagjaar 2014 gekomen. Met deze afkoop komen de rente lasten over 2015 en 2016 lager uit met resp. M€ 3,5 en M€ 2,7. Omdat het besluit tot afkoop van de rente swaps en de uitvoering hiervan pas in december 2014 heeft plaatsgevonden is het rentevoordeel voor 2015 van M€ 3,5 niet in de begroting voor 2015 opgenomen. Het behaalde rente voordeel over 2015 is voor M€ 1,0 ingezet voor het verstrekken van extra beurzen. Hiermee komt het resultaat effect per saldo uit op + M€ 2,0 t.o.v. 2014.

Analyse resultaat 2015 t.o.v. prognose oktober 2015:

Ten opzichte van de laatste prognose gebaseerd op cijfers per eind oktober 2015 (+ M€ 0,7) komt het resultaat 2015 M€ 6,0 hoger uit. Dit is toe te schrijven aan:

- i) EWI:
Het resultaat komt met bijna M€ 0,4 beter uit dan voorzien in de prognose oktober. Dit is voornamelijk toe te schrijven diverse kleinere posten waar geen rekening mee is gehouden bij het opstellen van de prognose waar onder lagere huisvestingslasten (M€ 0,1), bijdrage aan reguliere wachtgelden (M€ 0,2) en Loon/prijscompensatie OCW (M€ 0,2).
- ii) EWI UCT:
Het resultaat van het University College Twente (UCT) komt met + M€ 0,5 aanzienlijk hoger uit dan het geprognosticeerde resultaat van -/- M€ 0,3 hetgeen ook als begroting voor 2015 was opgenomen. Oorzaak hiervan is dat de groei van de instroom achterbleef waardoor kosten in het onderwijsprogramma en nieuwe docenten niet zijn gerealiseerd in 2015.
- iii) ITC:
In de prognose van ITC was een last opgenomen van M€ 0,9 voor een bijdrage aan een stimuleringsproject in Ethiopië. Omdat deze bijdrage nog onvoldoende contractueel was afgerond kon deze uiteindelijk niet ten laste van het verslagjaar 2015 worden gebracht waardoor het resultaat van ITC M€ 0,9 hoger uitkwam.
- iv) MESA+:
Het resultaat van MESA+ is uitgekomen op -/- M€ 0,2. Ten opzichte van de laatste prognose van -/- M€ 0,8 (hetgeen ook als begroting is opgenomen en in eerdere prognoses) is dit een afwijking van bijna M€ 0,6. De verklaring is gelijk aan de verklaarde afwijking t.o.v. de begroting zoals hiervoor al

aangegeven en is toe te schrijven aan lagere lasten door niet gerealiseerde stimuleringsgelden w.o. de Strategic Research Orientations (SRO's). Dit zijn verkennende onderzoeken naar multidisciplinaire programma's veelal door jonge onderzoekers (AIO-ers).

v) Centrale Eenheid:

- In de prognosecijfers is uitgegaan van een voorziening (last) voor de uitvoeringskosten V2020 voor een bedrag van M€ 1,0. Bij het opstellen van de jaarrekening en na toetsing door accountants is gebleken dat deze voorziening niet ten laste van 2015 gebracht kon worden maar ten laste gebracht moet worden van het jaar waarin de kosten gemaakt worden. Dit betekent dat hiermee het resultaat 2015 ten opzichte van de prognose M€ 1,0 hoger uitkomt.
- In de prognosecijfers is rekening gehouden met het opnemen van een verplichting (= last) voor 2^e jaars UTS beurzen voor een bedrag van M€ 1,0. Ook van deze post bleek na toetsing door accountants dat er onvoldoende grond was deze verplichting ten laste van 2015 te brengen. Dit betekent dat ook hiermee het resultaat 2015 ten opzichte van de prognose M€ 1,0 hoger uitkomt.
- Begin 2016 in vanuit de provincie Overijssel de subsidie beschikking ontvangen voor een project waarvan de ontvangen subsidies al een aantal jaren op de balans stonden in afwachting van deze beschikking. Nu deze is ontvangen moeten deze ontvangen als bate in het resultaat worden opgenomen. Effect t.o.v. de prognosecijfers M€ 0,8.

